

371.914 2.

๑ ๖ ๕ ๙ ๑

๓. ๘

ความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียน

ปริญญาโท

ของ

จุฬามาศ หันยอ

21 ส.ค. 2540.

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ

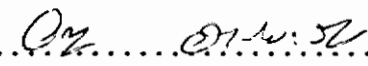
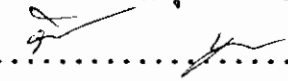
พฤษภาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

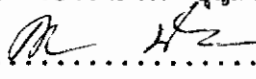
๖๕๕๐๖

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

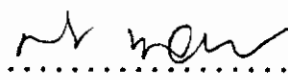
คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.พดุง อารยะวิญญู)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จिरาภรณ์ บุญสง)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(ศาสตราจารย์ ดร.พดุง อารยะวิญญู)
..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จिरาภรณ์ บุญสง)
..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศรียุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 15 เดือน พ.ศ. ๒๕๔๐

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์นี้ สำเร็จได้ด้วยดีเนื่องจากผู้วิจัยได้รับความแนะนำและความอนุเคราะห์ เป็นอย่างดียิ่งจาก ศาสตราจารย์ ดร.พดุง อารยะวิญญู ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง รองศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทั้งสามท่าน เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์บังอร ตันปาน อาจารย์วาสี ปรงสิงห์ อาจารย์ทองนวล ภูประเสริฐ ซึ่งให้คำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือ

ขอขอบพระคุณ อาจารย์อุคมศิลป์ ศรีสมบูรณ์ คณะครูศูนย์ทดลองเด็กมหานวมวิทย์ โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ และคณะครูศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ให้ความร่วมมือในการหาคุณภาพของเครื่องมือ และการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นอย่างดี

ที่สุดนี้ผู้วิจัย ขอเทอดพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และเพื่อน ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา

จุฑามาศ หันยอ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายในการศึกษาครั้งนี้.....	4
ความสำคัญของการศึกษาครั้งนี้.....	4
ขอบเขตของการศึกษาครั้งนี้.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	8
ความหมายของความบกพร่องทางการได้ยิน	8
สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน	9
ระดับของความบกพร่องทางการได้ยิน	10
ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	10
ลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	12
ลักษณะพัฒนาการทางการพูด และภาษาของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางการได้ยิน	14
ความแตกต่างของพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทาง การได้ยินกับเด็กปกติ	17
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนพูด และการสื่อความหมายของเด็กที่มี ความบกพร่องทางการได้ยิน.....	18
ความหมายของการสื่อความหมาย	18
ลักษณะความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย	19
ปัญหาที่เกิดจากความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย	21
วิธีสอนพูด	22

บทที่	หน้า
การสอนภาษาแก่เด็กหูตึงก่อนวัยเรียน	25
ความสำคัญของเครื่องช่วยฟังต่อการสอนพูด	27
จิตวิทยาที่ใช้ในการสอนพูด	32
วิธีการสอนพูดโดยการใช้น้เทคนิคการสนทนา	34
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนพูด	38
สมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้	40
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
การสร้างและหาคคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	42
วิธีดำเนินการทดลอง	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	49
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า	49
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	50
การดำเนินการทดลอง	50

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	51
อภิปรายผล	51
ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้	53
ข้อเสนอแนะทั่วไป	53
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	54
บรรณานุกรม	55
ภาคผนวก	61
ประวัติย่อของผู้วิจัย	100

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 เปรียบเทียบอัตราการใช้คำระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	16
2 ความแตกต่างของการพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	17
3 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายก่อนและหลังการทดลองการสอนพูดโดยเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา	48

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การสื่อความหมายเป็นกระบวนการที่มนุษย์ใช้ภาษาติดต่อซึ่งกันและกัน เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความสนใจ ค่านิยม ทักษะ ทักษะและเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความต้องการ โดยใช้ท่าทางการพูดและการเขียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ การได้ยิน การรับรู้ภาษา การใช้ภาษา การพูด สติปัญญา และถ้าหากมีความผิดปกติเกิดขึ้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่ง จะทำให้เกิดความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย (ชนัด อาคมานนท์ และพวงแก้ว กิจธรรม. 2528 : 95)

แต่ภาษาและการพูดมิใช่สิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ดังคำกล่าวของรจนา ทรรทรานนท์ และคนอื่น ๆ (2526 : 48) ได้กล่าวว่า ภาษาและการพูดเกิดจากการเรียนรู้โดยการได้ยิน ได้ฟัง เด็กปกติเรียนรู้ภาษาและการพูดจากการใช้หูฟัง แต่ใช้ข้อวัวยะรับรู้ความรู้สึกอื่น ๆ ร่วมรับรู้ด้วย เช่น หูได้ยินเสียง ตามองดู ลิ้นชิมรส จมูกได้กลิ่น และมีสัมผัสจับต้อง การที่เด็กได้ยินร่วมกับรับรู้ผ่านประสาทสัมผัสอื่น ๆ ทำให้เด็กเรียนรู้ภาษาและการพูดได้ดียิ่งขึ้น เด็กปกติเริ่มรับรู้ภาษาด้วยการฟังเสียง รู้จักฟังว่ามีเสียงหรือไม่มีเสียงก่อน แล้วจึงเรียนรู้ว่าเสียงเกิดจากอะไร ต่อมาจึงรู้จักโยงความสัมพันธ์ระหว่างเสียงกับสิ่งของหรือเหตุการณ์ (การเรียนรู้ภาษา จึงเริ่มจากการที่มีความเข้าใจภาษาเกิดขึ้นก่อน แล้วจึงตามมาด้วยการใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อความหมาย ดังนั้นเด็กที่มีประสาทรูพิการจึงมีพัฒนาการทางภาษาและการพูดล่าช้ากว่าอายุมากผิดปกติ ซึ่งสังเกตได้จากกรณีที่เด็กพูดไม่ได้ บางรายพูดได้แต่พูดได้น้อยไม่สมอายุ หรือบางรายที่อายุ 2 ขวบแล้วยังพูดไม่ได้เลย การที่เด็กมีความล่าช้าในการเริ่มพูดก็เพราะเด็กมีประสาทรูพิการ ทำให้การรับเสียงทางหูบกพร่องไป เด็กไม่สามารถรับฟังเสียงได้เหมือนเด็กปกติ ทำให้ไม่รู้จำเมื่อใดมีเสียง เมื่อใดไม่มีเสียง ซึ่งมีผลทำให้ไม่รู้ว่าเสียงเกิดขึ้นจากไหน และไม่สามารถโยงเสียงกับวัตถุ กริยาอาการหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ เด็กจึงไม่รู้ความหมายของเสียง ไม่ว่าเสียงนั้นจะเป็นเสียงพูดหรือไม่ใช่เสียงพูด การเรียนรู้ภาษาพูดต้องใช้หูรับฟังรับฟังคำพูดของผู้อื่นก่อนแล้ว

จึงออกเสียงเลียนแบบเสียง และคำพูดที่ได้ยินในภายหลังการไม่ได้ยินเสียงทำให้เด็กไม่สามารถเรียนรู้ภาษาพูดได้ แม้แต่เด็กหูปกติก็ยังคงต้องเรียนรู้ภาษาทั้งด้านความเข้าใจ และการใช้ภาษาพูดสื่อความหมาย ดังนั้น เด็กที่มีประสาทหูพิการซึ่งมีความบกพร่องของหู ซึ่งเป็นอวัยวะสำหรับรับรู้ภาษา และการพูด ก็ยังไม่สามารถจะเรียนรู้ภาษาและการพูดได้เอง จากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กจำเป็นต้องสอนให้เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจต่อการสื่อสารภาษาด้วยการพูด

สรุปได้ว่าการพูดเป็นวิธีการหนึ่งที่เราใช้เพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน และการพูดจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบที่สำคัญหลาย ๆ อย่าง นอกเหนือจากอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูด สถิติปัญญา พื้นฐานทางด้านจิตใจ สุขภาพทางกาย สิ่งแวดล้อมและการประสานงานของสมองส่วนกลาง และสิ่งที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์ประกอบดังกล่าว คือ การได้ยิน หากเด็กที่เกิดมามีภาวะประสาทหูเสื่อมแต่กำเนิดที่เรียกว่า หูตึง หูหนวก ก็จะประสบปัญหาในด้านพัฒนาการทางภาษาและการพูดอย่างไรก็ตามถึงแม้เด็กหูหนวก (ระดับการสูญเสียการได้ยินมากกว่า 90 เดซิเบล) ส่วนใหญ่ก็ยังคงมีการได้ยินหลงเหลืออยู่บ้าง ซึ่งพอที่จะทำการฝึกหัด (Auditory Training) โดยใช้การได้ยินที่เหลืออยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด เพื่อจะได้มีพัฒนาการทางภาษาพูดได้

แวน (กฤษณา เลิศสุขประเสริฐ 2535 : 6 ; อ้างอิงมาจาก Van. n.d.) ได้ทำการศึกษาแล้วพบว่า เด็กหูหนวกที่ไม่มีความพิการซ้ำซ้อนอย่างอื่นสามารถเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาษาพูด รวมทั้งสื่อความหมายด้วยการพูดกับผู้อื่นได้ ถ้าเคยได้รับการฝึกพูดที่ถูกต้องและเหมาะสม และได้แบ่งการพูดออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1. Technical Aspects การพูดเกิดขึ้นได้จะต้องอาศัยการประสานงานระหว่างการหายใจ (Breath) การเคลื่อนไหวของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการพูด (Articulators) และการเปล่งเสียง (Phonation)
2. Symbolic Aspects คำพูดเป็นสัญลักษณ์ที่มีความหมายตั้งชื่อวัตถุและสิ่งของต่าง ๆ เพื่อที่จะเรียกได้ตรงกัน ดังนั้นการที่จะเข้าใจคำพูดได้ ผู้พูด และผู้ฟังจะต้องใช้ภาษาเดียวกัน
3. Communication Aspects โดยทั่ว ๆ ไปไม่มีใครพูดคนเดียว เมื่อมีผู้พูดก็ย่อมมีผู้ฟัง การพูดจึงเป็นสื่อกลางที่จะแสดงความรู้สึกนึกคิด แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อที่จะสื่อความหมายซึ่งกันและกัน

ดังนั้นในการสอนพูดสำหรับเด็กหูหนวกจำเป็นต้องเน้นคุณสมบัติของการพูดทั้ง 3 ลักษณะดังกล่าว โดยการใช่วิธีการสอนพูดแบบสนทนาเป็นหลัก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ แม็คเกรต มิเชล และเมรี่ (McGrath, Michelle and Marie. 1992 : 108) กล่าวถึงกระบวนการในการสนทนาประจำวันที่มีส่วนเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเรียนระหว่างครู และเด็กพบว่าการเตรียมให้เด็กได้สื่อสารด้วยการพูดใช้ได้กับเด็ก 4 จำพวก คือ เด็กที่บกพร่องทางการได้ยิน เด็กเรียนช้า เด็กที่ต้องเรียนสองภาษา และเด็กที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ในวิธีการดังนี้ใช้เทปบันทึกเสียง พูด ตอบคำถาม อธิบายเรื่องราวที่เป็นสารอง และคอมพิวเตอร์ รวมทั้งวิธีการของครูแต่ละคน เช่น ตั้งคำถามด้วยคำถามในชีวิตประจำวัน และปัญหาต่าง ๆ สิ่งเหล่านี้ให้ผลคือการสนทนาประจำวันจะช่วยให้มีการพูดคุยกัน และจะได้ภาษาที่ลึกซึ้งกว่าที่เข้าชั้นเรียน และสามารถปรับภาษาให้เป็นประโยชน์ในสถานการณ์จริง มีการอภิปรายถึงรูปแบบของการสนทนาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เจาะจงให้อ่านหนังสือมาตอบคำถาม ท้าทายการว่าจะให้ใช้คำตอบเช่นไร ให้ตอบคำถามว่าเธอเป็นใคร ท้าทายการวิชาที่เจาะจงจะใช้สนทนา คำตอบของครูก็ต้องอยู่ในเรื่องที่สนทนาประจำวันด้วย ตั้งคำถามไปให้ฝึกตอบมาก่อน มีการจัดตารางของผู้ที่จะต้องสนทนาประจำวัน ให้กรอกแบบสอบถาม มีการอัดเทปการสนทนาของเด็ก ประเมินการสนทนาจากเทป สรุปปัญหาที่เกิดขึ้นในการสนทนาประจำวัน ทบทวนแบบฟอร์มการสนทนาประจำวัน

ในการสอนพูดให้เด็กหูหนวกจึงต้องใช้วิธีการสอนตามแบบพัฒนาการของเด็กปกติ ซึ่งธรรมชาติ เมื่อเด็กเกิดมาผู้ที่จะสอนภาษาให้กับเด็กคนแรกก็คือ มารดา ซึ่งมักจะพูดกับเด็กในสิ่งที่มารดาทำให้เด็ก สิ่งสำคัญอันดับแรกในการสอนพูดให้กับเด็กหูหนวกก็คือ จะต้องส่งเสริมให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อการพูด เพราะตัวเด็กเองก็มีความคาดหวัง เมื่อตนเองพูดไปแล้วคนฟังจะพูดตอบ เด็กเองก็ตั้งใจฟังและพยายามอ่านริมฝีปาก ดังนั้นการพูดและอ่านริมฝีปากจึงกลายมาเป็นนิสัยหรือกิจวัตรที่เด็กจะต้องทำ (กฤษณา เลิศสุขประเสริฐ. 2535 : 3) ได้กล่าวถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการพูดของเด็กทางด้านบุคคลสมาชิกทุกคนในบ้านต้องคอยเอาใจใส่ และพยายามพูดกับเด็กแม้เด็กจะมีความบกพร่องทางการได้ยิน เราก็ควรพูดกับเขา เช่นกันกับเด็กปกติ ครั้งแรก ๆ เด็กอาจจะไม่เข้าใจความหมายแต่หลังจากพูดกับเขาหลาย ๆ ครั้งเขาอาจจะเข้าใจได้บ้างไม่มากนักน้อย นอกจากนั้นเราจะต้องจัดหาอุปกรณ์ที่จะช่วยส่งเสริมการพูดของเด็ก เช่น ตุ๊กตา รูปภาพ กระดาษทราย บ้านตุ๊กตา และของเล่นทุกชนิด ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการพูดของเด็กได้เป็นอย่างดี เราต้องจัดสภาพแวดล้อมให้มีความหมายต่อเด็ก ให้เด็ก

ได้มีโอกาสนปะทะกับสิ่งแวดล้อมมาห้มาก ให้เด็กได้มีประสบการณ์ได้เล่น ได้รับสิ่งของต่าง ๆ ด้วยวิธีนี้เด็กจะ เกิดมรันทศน์ขึ้น ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญในการ เรียนรู้ทางภาษาและทางการพูด ของเด็ก

สรุปได้ว่า การสอนพูดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถพูดสื่อความหมาย กับบุคคลต่าง ๆ ได้ นั้น ต้องใช้วิธีการสอนตามแบบพัฒนาการของเด็กปกติ คือ พูดกับเด็กเช่นเดียวกับเด็กปกติ ตลอดจนการจัดกิจกรรมการสอนที่สามารถจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ และการใช้อุปกรณ์ที่สามารถช่วยส่งเสริมการพูดของเด็กในลักษณะของการโต้ตอบ เพื่อสร้างพื้นฐานสำหรับการพูด เพื่อสื่อความหมายได้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึง เลือกที่จะนำวิธีการสอนพูดโดยวิธีสนทนา มาสอนพูดแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียน

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการพูด จากการสอนพูดโดยเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนพูดให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในการเลือกวิธีสอนพูดที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้ครูกิจหาวิธีการสอนใหม่ ๆ เพื่อช่วย ให้เด็กใช้ความสามารถในการพูด พูดกับบุคคลรอบข้างได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
ประชากร เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับก่อนวัยเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ มีระดับการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป มีระดับสติปัญญาปกติ และไม่มี ความพิการอื่น ๆ แทรกซ้อน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุระหว่าง 3 - 4 ขวบ มีระดับการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป ระดับสติปัญญาปกติ ไม่มีความพิการอื่น ๆ แทรกซ้อน กำลังเรียนอยู่ในโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 เลือกโดยวิธีเจาะจง จำนวน 6 คน

2. ขอบเขตและเนื้อหา

หลักสูตรที่ใช้ในการสอนพูด ใช้หลักสูตรการจัดประสบการณ์ของศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 หน่วยอาหารของนุกิจกรรมการสอน กิจกรรมที่ใช้ในการสอนพูดมีสหภาพกิจวัตรประจำวันเล่น เล่นนิทาน ทั้งหมดจะแทรกการสนทนาในทุกกิจกรรม

ระยะเวลาในการทดลอง ผู้วิจัยใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 8 สัปดาห์ นักเรียนแต่ละคนจะได้รับการฝึก สัปดาห์ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 1 คาบ (20 - 30 นาที) รวมการฝึกคนละ 32 ครั้ง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ คือ วิธีสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งจำแนกเป็น 2 ด้าน คือ

3.2.1 ความสามารถในการรับรู้ เช่น ความสามารถในการอ่าน ริมฝีปาก ความเข้าใจคำสั่ง

3.2.2 ความสามารถในการใช้ภาษา เช่น การพูดตามระดับคำ และระดับประโยค การบอกชื่อคำศัพท์ต่าง ๆ การตอบคำถาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย หมายถึง ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น โดยสามารถเข้าใจและสื่อสารกับบุคคลโดยใช้คำพูดได้ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาใน 2 ด้าน ดังนี้

1.1 ความสามารถในการรับรู้ทางภาษา คือ กระบวนการที่บุคคลใช้ประสาทตาหรือประสาทรับรู้ภาษาที่คนอื่นติดต่อมาส่งไปสมอง และสมองทำหน้าที่แปลภาษานั้น พร้อมทั้งบอกให้เราทราบว่าภาษาที่เขาติดต่อมาหมายความว่าอย่างไร

1.2 ความสามารถในการใช้ภาษา คือ กระบวนการที่เราใช้ส่งภาษาไปติดต่อกับคนอื่น เพื่อให้เขารู้ว่า เราต้องการอะไร เราคิดอะไร เราอยากทำอะไร โดยใช้การพูด การประเมินความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย วัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. วิธีสอนพูดโดยเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา หมายถึง การสอนพูดโดยการวางแผนการสอนเพื่อฝึกให้เด็กพูด โดยผู้จัดกิจกรรมจัดให้เหมาะสมกับความต้องการ และความสนใจของเด็กซึ่งใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสนทนาโต้ตอบระหว่างคน 2 คน (คือ ผู้ร่วมกิจกรรมกับผู้เรียน) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะฝึกทักษะด้านการพูด และภาษาของเด็กให้สามารถสื่อสารกันได้ในแต่ละกิจกรรมที่จัดขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเรียบเรียงตามลำดับหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 1.1 ความหมายของความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 1.2 สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 1.3 ระดับของความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 1.4 ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 1.5 ลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 1.6 ลักษณะพัฒนาการทางการพูด และภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 1.7 ความแตกต่างของพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กปกติ
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนพูด และการสื่อความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 2.1 ความหมายของการสื่อความหมาย
 - 2.2 ลักษณะความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย
 - 2.3 ปัญหาที่เกิดจากความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย
 - 2.4 วิธีสอนพูด
 - 2.5 การสอนภาษาแก่เด็กหูตึงก่อนวัยเรียน
 - 2.6 ความสำคัญของเครื่องช่วยฟังต่อการสอนพูด
 - 2.7 จิตวิทยาที่ใช้ในการสอนพูด
3. วิธีการสอนพูดโดยการใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนพูด

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1. ความหมายของความบกพร่องทางการได้ยิน

ความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นคำใหม่ที่เกิดขึ้นหลังคำว่า หูหนวก หูตึง เป็นคำที่นักการศึกษาใช้แทนคำสองคำหลังนี้ เหตุที่ใช้คำว่า ความบกพร่องทางการได้ยินก็เพราะว่า คำนี้เป็นคำรวม ถ้าใช้คำว่า มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจจะหมายถึงหูหนวกหรือหูตึงก็ได้ ขึ้นอยู่กับสภาพของหูว่าบกพร่องมากน้อยเพียงใด แต่เหตุผลที่สำคัญนั้นเป็นเหตุผลทางจิตวิทยา คือ เพื่อไม่ให้ผู้ฟังสะเทือนอารมณ์ อีกประการหนึ่ง ปรัชญาของการจัดการศึกษาพิเศษนั้น มุ่งให้เด็กพิเศษสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้ ถ้าเราเรียกเขาว่า หูหนวก หูตึงแล้ว จะทำให้เขาแยกตัวออกไปจากสังคม ดังนั้นนักการศึกษา นักจิตวิทยา และผู้รู้ทั้งหลายจึงไม่ใช้คำนี้ แต่ใช้คำว่า ความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งให้ความรู้สึกที่ดีกว่า (ผดุง อารยะวิญญู. 2523 : 33)

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (หูหนวก) หมายถึง เด็กที่มีสมรรถภาพการได้ยิน เมื่อทำการวัดการได้ยินด้วยเสียงบริสุทธิ์ เป็นเดซิเบล ณ ความถี่ 500 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ ได้ค่าเฉลี่ยการได้ยินของหูแต่ละข้างเกินกว่า 90 เดซิเบล อันเป็นมาตรฐานระหว่างชาติ (ISO. 1964) (ประจิตต์ อภินันุรักษ์ต์ และ มลิวัลย์ ธรรมแสง. 2529 : 6)

ฮัลกินส์ ได้ให้ความหมายของคนหูหนวกไว้ว่า คนหูหนวก หมายถึง คนที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับการได้ยิน เนื่องจากอวัยวะที่ใช้สำหรับฟังเสียงเสียไปบางส่วน หรือเสียไปทั้งหมด (สุรินทรภรณ์ อนันต์มพงค์. 2533 : 10 ; อ้างอิงมาจาก Hudgins. n.d.)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 3) ได้ให้ความหมายว่า คนหูหนวก หมายถึง การไม่ได้ยินเสียงเลยหรือได้ยินน้อยมาก ไม่สามารถใช้ในการได้ยินในชีวิตประจำวันได้ ส่วนหูตึง หมายถึง มีการได้ยินเหลืออยู่บ้างสามารถได้ยินเสียงได้ ไม่ว่าจะไปใส่เครื่องช่วยฟังหรือไม่ก็ตาม

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความหมายรวมถึงเด็กหูตึงและหูหนวก ดังนั้น เพื่อความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของเด็กหูตึง และหูหนวกให้ชัดเจนยิ่งขึ้น นักการศึกษาจึงได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่สูญเสียความสามารถในการได้ยิน แต่ไม่ถึงกับสูญเสียทั้งหมด หากใช้เครื่องช่วยฟังแล้วจะสามารถได้ยินเสียงโดยสามารถได้ยินเสียงที่มีความดังตั้งแต่ 26 เดซิเบล ถึงเสียงที่มีความดัง 90 เดซิเบล (ซูชีพ รัตกอนสูง. 2527 : 69) วัดรอยาใช้เสียงบริสุทธิ์ ความถี่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ (ผดุง อารยะวิญญู. 2533 : 11) และการที่ได้ยินไม่มากพอจึงไม่อาจพัฒนาทักษะทางภาษาได้ในวัยสำคัญที่กำลังอยู่ในช่วงการเรียนรู้ภาษา (ศรียา นิยมธรรม. 2534 : 25)

เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป วัดด้วยเสียงบริสุทธิ์ความถี่ 500, 1,000 และ 2,000 เฮิรตซ์ ในหูข้างที่ดีกว่า เด็กเหล่านี้ไม่สามารถใช้การได้ยินให้เป็นประโยชน์ในการฟังอย่างเต็มประสิทธิภาพ (ผดุง อารยะวิญญู. 2533 : 11) อาจเป็นผู้ที่สูญเสียการได้ยินมาตั้งแต่กำเนิด หรือในช่วงที่กำลังมีการพัฒนาการทางภาษาจนทำให้ไม่อาจเรียนรู้ ไม่เข้าใจ ไม่สามารถแสดงออกทางภาษาได้ตามปกติ (ศรียา นิยมธรรม. 2534 : 25)

จากความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กหูหนวกพอสรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 26 เดซิเบล ขึ้นไป ถึง 90 เดซิเบล สามารถใช้เครื่องช่วยฟังรับฟังให้ชัดเจนขึ้นได้ เรียกว่า เด็กหูหนวก และจากการสูญเสียการได้ยินนี้ ทำให้มีผลต่อพัฒนาการทางภาษา ทำให้การเรียนรู้การเข้าใจภาษาไม่เป็นไปตามปกติ

2. สาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยิน

ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 33) และศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2520 : 245 - 249) กล่าวถึงสาเหตุของความบกพร่องทางการได้ยินว่า เกิดจาก

1. สาเหตุก่อนคลอด ระหว่างที่อยู่ในครรภ์มารดาเด็กอาจได้รับเชื้อโรคหรือไวรัสบางชนิด เช่น หัดเยอรมัน ไข้หวัด คางทูม โดยเฉพาะขณะตั้งครรภ์ในช่วง 3 เดือนแรก ซึ่งมักจะส่งผลกระทบต่อทารกในครรภ์ผิดปกติ ส่วนพวกที่หูหนวก เนื่องจากประสาทหูเสียโดยพันธุกรรม มักจะปรากฏให้เห็นตั้งแต่เกิดหรือภายหลังเกิดไม่นานนัก

2. สาเหตุระหว่างคลอด ที่ทำให้เด็กสูญเสียการได้ยินนั้นมีน้อยมาก อาจเป็นไปได้บ้างในกรณีที่เด็กได้รับบาดเจ็บขณะคลอด เช่น การใช้เครื่องมือในการท่าคลอด เป็นต้น

3. สาเหตุหลังคลอด เช่น เกิดจากเชื้อโรคหรืออุบัติเหตุต่าง ๆ เกิดจากการใช้ยาปฏิชีวนะ เกิดในคนสูงอายุ หรือเกิดจากเสียงรบกวนจากสภาพแวดล้อม เช่น เสียงจากเครื่องจักร เครื่องยนต์ วัตถุระเบิด

การเกิดความบกพร่องทางการได้ยินแบ่งออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ 2 ลักษณะคือ

1. หูเสียก่อนมีการพูด เช่น คนหูหนวกตั้งแต่กำเนิด ถ้าเป็นคนหูตึงพวกนี้จะฝึกให้พูดได้ แต่ถ้าหูหนวกมาก อาจฝึกให้เข้าใจภาษาพูดได้เหมือนกันแต่ช้า ถ้าไม่ได้รับการฝึกเลย จะไม่เข้าใจภาษาพูดหรือพูดไม่ได้เลย

2. หูเสียหลังมีภาษาพูดแล้ว เช่น ประสบอุบัติเหตุหูหนวก หลังจากพูดได้แล้ว พวกนี้จะไม่ได้ยินเสียงของคนอื่น และเสียงพูดของตัวเอง เสียงพูดจะเริ่มเพี้ยนไปเรื่อย ๆ

(Baker. 1944 : 105)

3. ระดับความบกพร่องทางการได้ยิน

ทูนพิศ อมาตยกุล และคนอื่น ๆ (2523 : 19 - 20) ได้แบ่งระดับความบกพร่องทางการได้ยิน ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้คือ

0 - 25 เดซิเบล	การได้ยินปกติ
25 - 40 เดซิเบล	หูตึงน้อย
40 - 55 เดซิเบล	หูตึงปานกลาง
55 - 70 เดซิเบล	หูตึงมาก
70 - 90 เดซิเบล	หูตึงอย่างรุนแรง
มากกว่า 90 เดซิเบล	หูหนวก

4. ลักษณะและพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 13 - 15) ได้กล่าวถึงลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. การพูดจะมีปัญหา เด็กอาจพูดไม่ได้หรือพูดไม่ชัด ซึ่งขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก นอกจากนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อสูญเสียการได้ยิน และโอกาสที่ได้รับ การสอนพูด

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา เป็นต้น

3. ความสามารถทางสติปัญญา ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจคิดว่าเด็กประเภทนี้เป็นเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ ความจริงแล้วจากรายงานการวิจัยเป็นจำนวนมากกล่าวว่า ระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความหลากหลายคล้ายเด็กปกติ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ค่อนข้างต่ำกว่าเด็กปกติ ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักมีปัญหาเกี่ยวกับภาษาทำให้ เป็นอุปสรรค

5. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจมีปัญหาในการปรับตัว ซึ่งสาเหตุ ส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดี ปัญหาทางอารมณ์อาจลดลง ทำให้สามารถปรับตัวได้

แสงจันทร์ คำเมือง (ม.ป.ป. : 11) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมโดยทั่วไปของ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. ไม่ใช้ภาษาพูดเพื่อสื่อความหมาย ถ้าใช้ภาษามักใช้ค่อนข้างน้อยหรือใช้ ภาษาไม่ถูกต้องตามไวยากรณ์ มีความจำกัดในการใช้คำศัพท์

2. ชอบจ้องหน้าผู้พูด

3. ตาไวต่อการเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มักหันไปมองบ่อย ๆ

4. มีความรู้สึกรวดตอกการสัมผัสเพื่อนและจะหันไปดูที่มา

5. ไม่ค่อยหัวเราะ หรือถ้าหัวเราะก็จะมีเสียงค่อนข้างแปลก

6. พูดไม่ชัด เสียงพูดปกติ

7. ไม่พูดหรือเล่นเสียงกับตัวเองขณะเล่น

8. ไม่ชอบร้องเพลงหรือไม่แสดงอาการเพลิดเพลินกับเสียงดนตรี

9. อาจพบการใช้เสียง เอ้อ อ้า เรียกความสนใจจากผู้อื่น

10. ใช้ท่าทางแสดงความต้องการของตนแทนการพูด

11. ชอบเล่นกับเพื่อนโดยใช้วิธีสัมผัสกันบ่อยครั้ง เช่น ตีหลัง ตบศีรษะ ดึงแขน

สุชา จันทน์เอม (2525 : 33 - 34) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ดังนี้

1. มีการพูดการฟังไม่ชัดเจน ชอบยกมือป้องหู จ้องหน้าคู่สนทนาตลอดเวลา เข้าใจคู่สนทนามากกว่าปกติ มีการเคลื่อนไหวเร็วอยู่ไม่สุข ขนมากกว่าเด็กปกติบางคน มีการทรงตัวผิดปกติในรายที่มีโรคแทรกซ้อน

2. มักจะหลีกเลี่ยงการสนทนากับบุคคลทั่วไป ชอบถามซ้ำ ๆ และบ่อย ๆ เสียงพูดเพี้ยนแปร่ง สีลาการพูดไม่เป็นไปตามธรรมชาติ มักพูดผิดเสมอ ๆ จังหวะการพูดไม่ดี บางรายติดอ่าง

3. มักเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ คลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริงเสมอ เพราะฟังไม่ชัด และไม่เข้าใจคำพูด ใช้ภาษาสั้นมาก ชอบใช้ภาษามือแทนภาษาพูด

4. มักชอบระแวงสงสัย อารมณ์ร้าย โกรธง่าย จุนเจียว บางทีไม่มีเหตุผล ปรับตัวเข้ากับคนอื่นค่อนข้างยาก ไม่ชอบเข้าสังคม บางรายขี้อาย เข้ากับเพื่อนไม่ได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีลักษณะบางอย่างที่ปรากฏในเด็กปกติ แต่ความถี่ของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นมักจะมีมากกว่าเด็กปกติ และที่เห็นได้เด่นชัดคือ ทางด้านภาษา มีการแสดงพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาษาแตกต่างจากเด็กปกติในด้านการรับรู้ ความเข้าใจและการแสดงออกทางด้านภาษา

5. ลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

✓รจนา ทรรทรานนท์ และคนอื่น ๆ. 2526 ; 87 - 91) ได้กล่าวถึงลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไว้ว่า การที่เด็กมีความบกพร่องทางการได้ยินย่อมมีผลต่อพัฒนาการทางอารมณ์และจิตใจ เช่นเดียวกับที่มีผลต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ เช่น พัฒนาการด้านสติปัญญา พัฒนาการด้านการพูด ฯลฯ ผลจากการที่หูไม่ได้ยิน และพูดไม่ได้ทำให้เด็กขาดภาษาที่จะสื่อความคิด ความรู้สึก และความต้องการของตนเองแก่ผู้อื่น เด็กที่มีความบกพร่อง

ทางการไต่ถามจึงแสดงพฤติกรรมบางอย่างที่บ่งถึงการไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง เช่น จี้รุมโท เอาแต่ใจตัว ก้าวร้าว ขาดความยับยั้งชั่งใจ ไม่ทำตามระเบียบข้อบังคับ เห็นแก่ตัว เป็นต้น การที่เด็กมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้น เกิดจากความไม่เข้าใจความคิดความรู้สึก และความต้องการของตัวเองได้ดังที่ต้องการ

ผลของพฤติกรรมที่มีต่ออารมณ์และจิตใจของเด็ก ไม่ใช่สิ่งที่เพิ่งเกิดขึ้นในช่วงอายุที่เด็กปกติ สามารถพูดแสดงความรู้สึกนึกคิด และความต้องการได้แล้ว แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยการเรียนรู้จากพ่อแม่และสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ตัวเด็กเองยังอยู่ในวัยทารก การพัฒนาของอารมณ์และจิตใจของเด็กผูกพันขึ้นอยู่กับความรู้สึก และทัศนคติของพ่อแม่ต่อตัวเด็ก ความรู้สึกและอารมณ์ของแม่ไม่ว่าจะเป็นความเสียใจ ผิดหวัง วิตกกังวล ราคายู สงสาร หรือความรู้สึกไม่แน่ใจว่าลูกผูกพันจริงหรือไม่ ส่วนแต่ฝ่ายทอดไปสู่ลูกได้จากสีหน้าท่าทาง อากัปกิริยาที่พ่อแม่แสดงต่อเด็ก ตลอดจนวิธีการเลี้ยงดูลูก

เมื่ออายุมากขึ้น เด็กที่มีความบกพร่องทางการไต่ถามก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์และจิตใจซับซ้อนขึ้น เมื่อเข้าสู่วัยเรียนเด็กต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพของโรงเรียน เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการไต่ถามที่พูดได้ และเรียนร่วมกับเด็กปกติต้องพยายามพูดสื่อความหมายให้ได้ โดยไม่ใช้ภาษามือเพราะไม่มีคนอื่นใช้กัน เด็กจะถูกมองว่าเป็นคนประหลาด ในขณะที่เด็กที่รู้ตัวว่า เด็กปกติทั้งด้านการเข้าใจและการใช้ภาษา ตลอดจนด้านวิชาการ ส่วนเด็กที่พูดไม่ได้ และเรียนด้วยวิธีใช้ภาษามือก็เหมือนถูกฝึกให้ยอมรับว่าตัวเองผิดปกติไม่เหมือนคนอื่น ดังนั้น เด็กที่มีความบกพร่องทางการไต่ถาม จึงอาจมีปัญหาด้านอารมณ์ และจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิดคำนึงเกี่ยวกับตัวเองเพิ่มขึ้น จากปัญหาเดิมที่เกิดจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่

ผดุง อารยะวิญญู (2523 : 35) ได้กล่าวถึงลักษณะทางจิตวิทยาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการไต่ถามไว้ ดังนี้

1. ระดับสติปัญญาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการไต่ถาม ได้มีผู้สนใจทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้มาก แต่ยังไม่มีการสรุปแน่นอนว่า เด็กหูตึงหรือหูหนวกมีระดับสติปัญญาแตกต่างจากเด็กปกติ แต่สิ่งที่ทำให้บางคนมีความเห็นว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการไต่ถามมีสติปัญญาต่ำกว่าเด็กปกติ นั้น เป็นเพราะการเรียนรู้ของเด็กเหล่านี้ช้ากว่าเด็กปกติ เนื่องจากมีภาษาจำกัด ซึ่งไม่เกี่ยวกับระดับสติปัญญาแต่อย่างใด

2. อารมณ์ของเด็ก มีผลงานวิจัยพบว่า เด็กเหล่านี้มีปัญหาทางด้านอารมณ์ ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญมาจากปัญหาในการปรับตัว เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เป็นจำนวนมาก จึงมีภาวะทางอารมณ์ด้อยกว่าปกติ

3. ในด้านสังคมนั้น เด็กที่มีปัญหาในการปรับตัวทางสังคม เด็กบางคนไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับเด็กปกติได้ดังก เพราะไม่ได้รับการยอมรับเท่าที่ควร

4. เด็กเหล่านี้มีปัญหาทางการพูด การพูดเป็นปัญหาใหญ่ที่สุดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การเรียนการสอนสำหรับเด็กเหล่านี้จึงมุ่งเน้นเกี่ยวกับภาษา และการพูดเป็นสิ่งสำคัญ

จะเห็นว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่เพียงแต่จะมีปัญหาทางด้านอารมณ์และสังคม แต่ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ภาษา ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับมนุษย์ ดังนั้นจึงควรช่วยเหลือเพื่อที่จะให้เขามีโอกาสได้พัฒนาส่วนที่เหลือให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ตั้งแต่ยังเล็ก ซึ่งจะเป็นผลดีในวันข้างหน้า

6. ลักษณะพัฒนาการทางการพูดและภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีลักษณะพัฒนาการทางการพูดและภาษาซึ่งรูชีฟ อ่อนโดกสูง (2527 : 76) ได้กล่าวไว้สอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรม (2523 : 56) ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่ว่าระดับใด จะพบว่ามีปัญหาความสามารถทางภาษาควบคู่ไปด้วย ถ้าเด็กพูดออกมาแต่กำเนิดก็ยังมีปัญหาเกี่ยวกับพัฒนาการทางภาษาและการพูดมากขึ้น เนื่องจากเด็กไม่ได้ยินเสียงที่ตนเองเปล่งออกมาทำให้ขาดข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และไม่ได้ยินคำพูดที่เป็นแบบอย่างที่ถูกต้องจากผู้ใหญ่ ซึ่งอาจจัดแบ่งลักษณะพัฒนาการทางการพูดและภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ตามระดับอายุ ดังที่ ศรียา นิยมธรรม (2523 : 61 - 65) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. ระยะแรกมีการเล่นเสียงระยะเดียวกับเด็กปกติ แต่จะลดน้อยลงและจะหยุดเมื่ออายุประมาณ 4 - 6 เดือน

2. อายุประมาณ 6 เดือนขึ้นไป มีการเลียนเสียงบ้างหรือแทบไม่มีการเลียนเสียงเลย เด็กจะใช้วิธีเรียกร้องความสนใจจากผู้ใหญ่ด้วยการร้องไห้เป็นส่วนใหญ่

3. อายุประมาณ 1 ปี สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับรุนแรงหรือหนัก ยังไม่สามารถพูดคำที่มีความหมายได้
4. อายุประมาณ 2 ปี ใช้ท่าทางติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ เป็นส่วนใหญ่ การเลียนแบบภาษาไม่มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นจนปรากฏชัด แต่ใช้สัญลักษณ์และการอ่านริมฝีปากตลอดจนการใช้ท่าทางเพื่อความเข้าใจ
5. อายุ 2 - 4 ปี เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะเริ่มเข้าใจภาษาโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากและสีหน้าท่าทาง เด็กหูตึงอาจจะพูดได้เล็กน้อย ต้องอาศัยเครื่องช่วยฟังและการฝึกที่ดี
6. อายุ 5 ปี เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยังไม่สามารถพูดระดับประโยคที่ถูกต้องได้เอง ในขณะที่เด็กปกติมีพัฒนาการทางภาษาเกือบสมบูรณ์
7. อายุ 6 ปี เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะรู้คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับการแสดงออกประมาณ 2,000 คำ เป็นอย่างมาก และรู้คำศัพท์เกี่ยวกับการรับรู้ทางภาษา ประมาณ 6,000 คำ สำหรับเด็กที่สูญเสียการได้ยินหลัง 3 ขวบไปแล้ว จะมีคำศัพท์ด้านการรับรู้ภาษาประมาณ 10,000 คำ
8. อายุ 7 ปี เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินยังไม่เข้าใจเรื่องเกี่ยวกับนามธรรม จะรู้จักความหมายของคำเพียงที่ได้รับการฝึกเท่านั้น
9. อายุ 8 ปี การใช้คำมีอัตราส่วนเทียบกันระหว่าง เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กปกติ ซึ่งดัดแปลงมาจาก ศรียา นิยมธรรม (บังอร ต้นปาน. 2535 : 45 ; อ้างอิงมาจาก ศรียา นิยมธรรม. 2523 : 65) ดังนี้ คือ

ตาราง 1 เปรียบเทียบอัตราการใช้คำระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

อัตราการใช้คำ (ร้อยละ)	เด็กปกติ	เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
1. คำนาม	48	28
2. คำกริยา	23	12
3. คำหน้าคำนามและคุณศัพท์	14	2
4. คำสรรพนาม	11	1
5. คำบุพบท	7	0
6. คำคุณศัพท์	4	0
7. คำกริยาวิเศษณ์และคำเชื่อม		
ประโยค	1	0

จึงอาจกล่าวได้ว่า ลักษณะพัฒนาการพูดและภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในระยะเริ่มแรกมีลักษณะเดียวกับเด็กปกติ มีความแตกต่างและเริ่มสังเกตเห็นเมื่ออายุประมาณ 6 เดือน และจะมีความแตกต่างเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เป็นลำดับมาจนอายุ 8 ขวบ ซึ่งเป็นระดับอายุที่เด็กปกติมีความสมบูรณ์ทางภาษาเต็มที่ แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จะได้ตามระดับความบกพร่องและความสามารถในการฝึกฝนของแต่ละบุคคล

7. ความแตกต่างของการพัฒนาการทางภาษาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ตาราง 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของการพัฒนาการทางภาษาระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กปกติ	เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
การใช้สัญลักษณ์แทนคำพูด ↑ การใช้ภาษาโดยอาศัยสายตา ↑ การเขียน ↑ การรับรู้โดยอาศัยสายตา ↑ การอ่าน ↑ การใช้ภาษาโดยอาศัยการฟัง ↑ การพูด ↑ การรับรู้ภาษาโดยอาศัยการฟัง ↑ การเข้าใจคนอื่นพูด ↑ การมีภาษาอยู่ภายใน ↑ การใช้สัญลักษณ์ทางการฟัง ↑ และประสบการณ์ ↑ ประสบการณ์	พฤติกรรมที่ใช้สัญลักษณ์ทางภาษาพูด ↑ การแสดงออกทางภาษาโดยอาศัยสายตา ↑ การเขียน ↑ การรับรู้ภาษาโดยใช้สายตา ↑ การอ่าน ↑ การแสดงออกทางภาษาโดยใช้ประสาทสัมผัส ↑ การพูด ↑ การรับรู้ทางภาษาโดยใช้สายตา ↑ การอ่านภาษาพูด ↑ สัญลักษณ์ทางสายตา - ประสบการณ์ ↑ ประสบการณ์

จากการเปรียบเทียบลำดับขั้นการพัฒนาการทางภาษาของเด็กปกติกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน บังอร ต้นบาน (2535 : 48) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีลำดับขั้นแบบเดียวกับเด็กปกติ คือ มีประสบการณ์เป็นพื้นฐาน และมีการนำเอาประสบการณ์นั้นมาช่วยในการเรียนรู้คำต่าง ๆ ดังนั้นพื้นฐานในการเรียนรู้ภาษาจึงเริ่มตั้งแต่วัยทารก ซึ่งเป็นมากสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในการที่จะได้รับประสบการณ์ เช่นเด็กปกติทั่วไป เพราะภาษาจะไม่อาจสื่อความหมายได้ ถ้าผู้ส่งและผู้รับไม่สามารถติดต่อกันได้ แต่ถ้าหากจะพูดกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คำพูดที่เป็นรูปธรรม มีรูปหรือของจริงมาให้เห็นในขณะที่พูด เด็กจะไม่มีปัญหามากนัก แต่ปัญหาจะเพิ่มขึ้นเมื่อต้องเรียนรู้คำที่เป็นนามธรรม ซึ่งเป็นคำที่ไม่สามารถสัมผัสหรือเห็นได้ จึงยากที่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะเรียนรู้ได้ เช่นเด็กปกติ

จึงสรุปได้ว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีภาษาจำกัด โดยเฉพาะการเรียนรู้คำพูด เป็นไปด้วยความยากลำบาก และช้ากว่าเด็กปกติ แต่บางคนอาจเรียนรู้ได้ใกล้เคียงกับเด็กปกติ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยิน และการฝึกฝนเสริมที่เด็กได้รับ

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสอนพูด และการสื่อความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1. ความหมายของการสื่อความหมาย

การสื่อความหมายเป็นระบบที่ซับซ้อนในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ระหว่างผู้ให้กับผู้รับ ซึ่งผ่านตัวกลางคือ อากาศ และสัญลักษณ์ที่ส่งออกนั้นอาจเป็นเสียงพูด เสียงร้อง ภาษาที่ผู้รับเข้าใจ (ผดุง อารยะวิญญู. 2523 : 6)

ชนัด อาคมนานท์ และพวงแก้ว กิจธรรม (2528 : 95) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสื่อความหมายเป็นกระบวนการที่มนุษย์ใช้ภาษาติดต่อกันและกัน เพื่อถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความสนใจ ค่านิยม ทักษะ และเนื้อหาสาระ ประสบการณ์ ความต้องการ โดยใช้ท่าทางการพูดและการเขียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ การได้ยิน การรับรู้ภาษา การใช้ภาษา การพูด สติปัญญา และถ้าหากมีความผิดปกติเกิดขึ้นที่ส่วนใดส่วนหนึ่ง จะทำให้เกิดความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย และปัญหาต่าง ๆ

จึงสรุปได้ว่า การสื่อความหมายเป็นวิธีการที่สำคัญในการติดต่อทำความเข้าใจกัน
ในสังคมมนุษย์ ซึ่งอาจใช้วิธีการต่าง ๆ โดยอาศัยองค์ประกอบที่จำเป็นคือ การได้ยิน การรับรู้
ภาษา การพูด การใช้ภาษาและสติปัญญา ถ้าหากมีความผิดปกติขึ้นในส่วนใด จะทำให้เกิดปัญหา
ในการสื่อความหมาย ดังนั้นจึงต้องมีการจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการฝึกฟัง และฝึกพูด
เพื่อให้เด็กพิเศษสามารถสื่อความหมายกับคนปกติได้อย่างเหมาะสม

2. ลักษณะความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย

ในการสื่อความหมาย ถ้าหากผู้รับและผู้ส่งมีความบกพร่องฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือ
ทั้งสองฝ่าย จะทำให้เกิดปัญหาและมีความผิดปกติในการสื่อความหมาย เป็นผลให้ผู้ฟังไม่สามารถ
เข้าใจความหมายของคำพูดที่ผู้พูดมุ่งหวังไว้ในการพูดนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งได้แบ่งความผิดปกติ
ด้านการสื่อความหมายออกเป็น 3 ประเภท (ชนันต์ อาคมนนท์ และพวงแก้ว กิจธรรม.
2528 : 108) ดังต่อไปนี้ คือ

1. ความผิดปกติทางการพูด (Speech Disorders) หมายถึง ในด้านการ
แสดงออก เพื่อสื่อความหมายด้วยการใช้เสียงพูด การพูดผิดปกติแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 การพูดไม่ชัด (Articulation Disorders) หมายถึง การแปร
เสียง พยัญชนะ สระและวรรณยุกต์ไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน การออกเสียงภาษาไทย ผู้ที่พูดไม่ชัด
ส่วนมากเกิดจากมีความผิดปกติของโครงสร้าง และการทำงานของอวัยวะที่ใช้ในการพูด
(Functional Articulation Disorders) ส่วนผู้ที่พูดไม่ชัดอีกกลุ่มหนึ่ง เกิดจากการมีพยาธิ
สภาพของอวัยวะที่ใช้ในการพูด (Organic Articulation Disorders) ซึ่งพยาธิสภาพนี้อาจ
เป็นมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลัง

1.2 ความคล่องและจังหวะการพูดผิดปกติ (Fluency Disorders)
หมายถึง การพูดไม่คล่องติดขัด ไม่สามารถพูดได้ต่อเนื่องกันตามความตั้งใจ ได้แก่ การพูดติดอ่าง
(Stuttering) ผู้พูดติดอ่างจะมีอาการพูดคำ พยางค์ หรือหน่วยเสียงซ้ำ ๆ กัน พูดลากเสียง
พูดไม่ออก หรือแทรกด้วยเสียง เอ้อ ฮ่า ในขณะที่พูดบ่อยครั้งจนคิดสังเกต การพูดขงกและพูดซ้ำ
(Cluttering) ผู้พูดจะมีลักษณะการพูดคล้ายกับการพูดติดอ่าง แต่มีความแตกต่างกันในลักษณะ
การพูดที่เร็วเร็วและไม่ชัดเจน

1.3 เสียงผิดปกติ (Voice Disorders) หมายถึง การพูดที่มีน้ำเสียงต่างจากคนส่วนใหญ่ที่มีเพศและวัยเดียวกัน อาจมีความแตกต่างกัน คือ ผู้พูดพูดเสียงดังหรือค่อยเกินไป มีเสียงสูงหรือต่ำเกินไป มีคุณภาพเสียงแหบห้าว แดกพร่า หรือมีเสียงขึ้นจมูกมากเกินไป

2. ความผิดปกติทางภาษา (Language Disorders) หมายถึง การมีความบกพร่องทางการรับรู้ ความเข้าใจและการใช้ภาษา ซึ่งอาจแสดงออกไปในรูปของการใช้คำพูดไม่เหมาะสม การฟังผู้อื่นพูดไม่เข้าใจ มีความบกพร่องในด้านการอ่าน และการเขียน เป็นต้น

2.1 สมองส่วนที่รับรู้ภาษาผิดปกติ (Receptive and Expressive Aphasia) ทำให้มีความบกพร่องทางภาษาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างรวมกัน ได้แก่ การพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน เป็นต้น

2.2 พัฒนาการทางภาษาช้ากว่าวัย (Delayed Language Development) หรือพูดช้ากว่าวัย (Delayed Speech) พบได้ในเด็กที่เมื่อถึงวัยที่เด็กปกติหัดพูดและรู้ภาษาแล้ว แต่เด็กที่มีปัญหาดังกล่าวยังไม่หัดพูด ไม่เข้าใจคำพูดผู้อื่น หรือพูดได้ไม่ดีเท่าเด็กอื่นที่อยู่ในวัยเดียวกัน

3. ความผิดปกติทางการได้ยิน (Hearing Disorders) หมายถึง การสูญเสียการได้ยินหรือได้ยินน้อยลง ได้ยินไม่ชัด และได้ยินเสียงแต่ไม่รับรู้ ไม่เข้าใจความหมายของเสียงนั้น ซึ่งอาจแบ่งประเภทของการได้ยินปกติ ออกเป็น 5 ประเภท คือ

3.1 การสูญเสียการได้ยินประเภทส่วนนำเสียงเสีย (Conductive Hearing Loss) เกิดความบกพร่องบริเวณหูส่วนกลาง หรือหูส่วนนอก

3.2 การสูญเสียการได้ยินประเภทหูเสีย (Sensorineural Hearing Loss) เกิดความบกพร่องบริเวณหูส่วนใน

3.3 การสูญเสียการได้ยินประเภทผสม (Mixed Hearing Loss) เกิดความบกพร่องบริเวณหูทั้ง 3 ส่วน

3.4 การสูญเสียการได้ยินประเภทหูส่วนกลางเสีย (Central Hearing Loss) เกิดความบกพร่องบริเวณระบบประสาทส่วนกลาง

3.5 การสูญเสียการได้ยินเนื่องจากสภาพจิตที่มีความบกพร่อง (Psychological Loss) เกิดความบกพร่องโดยไม่มีพยาธิสภาพแต่เป็นผลทางจิตใจ

จึงกล่าวได้ว่า ความผิดปกติด้านการสื่อความหมายเป็นอุปสรรคสำคัญในการเรียนรู้ จึงควรได้มีการฝึกเด็กที่มีความบกพร่องในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวให้สามารถสื่อภาษากับคนปกติได้ตามความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนและสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ปัญหาที่เกิดจากความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย

ความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย หมายความว่า ความผิดปกติทางการได้ยิน การพูด และภาษา ซึ่งถ้าหากบุคคลใดมีความผิดปกติด้านการสื่อความหมายจะก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ (บึงอร ต้นปาน, 2535 : 16) ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาทางภาษาและการพูด บุคคลที่มีความผิดปกติด้านการสื่อความหมายจะมีพัฒนาการทางภาษาช้าและผิดปกติ ทำให้มีปัญหาในการรับรู้ภาษา การใช้ภาษาและการพูด
2. การศึกษา บุคคลที่มีความผิดปกติด้านการสื่อความหมายจะไม่สามารถศึกษาในระบบปกติได้ จึงมีระบบการศึกษาพิเศษขึ้น เพื่อให้การศึกษาแก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทาง การพูดและทางสติปัญญา รวมทั้งผู้ที่มีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนรู้ เป็นต้น
3. การประกอบอาชีพ บุคคลที่มีปัญหาด้านการสื่อความหมาย จะมีความสามารถด้านการประกอบอาชีพได้เป็นบางอาชีพ ซึ่งเหมาะสมกับความสามารถในการสื่อความหมายเฉพาะแต่ละบุคคลเท่านั้น
4. จิตใจและสังคม บุคคลที่มีปัญหาด้านการสื่อความหมาย มักมีความแปรปรวนทางจิตใจ อารมณ์ สังคมและพฤติกรรม ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ได้แก่ เศร้าซึม วิตกกังวล ฉุนเฉียว หลีกเลี่ยงการติดต่อกับบุคคลอื่น ๆ ถดถอย ก้าวร้าว เป็นต้น

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากความผิดปกติด้านการสื่อความหมายดังกล่าวมา ซึ่งถ้าหากได้จัดให้มีการเรียนการสอน เพื่อฝึกพูดให้เด็กที่มีปัญหาความผิดปกติด้านการสื่อความหมาย ให้สามารถสื่อภาษาและพัฒนาภาษาได้เช่นเด็กปกติ เด็กเหล่านี้ก็จะมีความสามารถเรียนในระบบการศึกษาปกติได้ และมีผลต่อสภาพจิตใจ อารมณ์ ตลอดจนจนถึงการประกอบอาชีพของเด็กด้วย

4. วิธีสอนพูด

ผดุง อารยะวิญญู (2529 : 3) ได้สรุปวิธีสอนพูดไว้อย่างกว้าง ๆ 3 วิธีคือ

1. **วิธีธรรมชาติ (Natural Method)** การสอนพูดวิธีนี้ คำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดบทเรียนต้องให้สอดคล้องกับวุฒิภาวะ และความสนใจของผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ตรง และใช้สิ่งแวดล้อมจริง ๆ ของผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้จากการเรียนไปใช้ได้กับชีวิตประจำวันจริง ๆ ความสำคัญของการเรียนการสอนจึงอยู่ที่การจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน

2. **วิธีสังเคราะห์ (Synthetic Method)** การสอนพูดวิธีนี้เน้นการออกเสียงเป็นคำ ๆ และเป็นคำที่มีความหมายแต่ไม่เน้นเกี่ยวกับการวางตำแหน่งของอวัยวะในการพูด การสอนจะเริ่มต้นด้วยการฝึกหายใจ การเปล่งเสียง ติดตามด้วยการสอนเป็นคำ ๆ ซึ่งอาจจะเป็นชื่อสิ่งของ ชื่อบุคคล คำกริยา ชื่อสี ชื่อสถานที่ต่าง ๆ โดยมุ่งให้เด็กเข้าใจความหมายของคำ และในขณะที่เดียวกันก็ให้ออกเสียงได้ชัดพอควร

3. **วิธีวิเคราะห์ (Analytical Method)** การสอนพูดวิธีนี้เน้นเกี่ยวกับการวางตำแหน่งของอวัยวะในการพูดให้ถูกต้อง โดยมีความเชื่อว่าการพูดจะชัดหรือไม่ขึ้นอยู่กับ การเปล่งเสียง ซึ่งการเปล่งเสียงที่ถูกต้อง ต้องอาศัยการวางอวัยวะในการพูดที่ถูกต้อง เมื่อเด็กวางอวัยวะในการพูดได้ถูกต้องแล้ว ก็จะสามารถพูดได้ชัดในโอกาสต่อไป การฝึกใช้คำหรือพยางค์ที่ไร้ความหมาย (Nonsense Syllable) เป็นส่วนใหญ่ เมื่อเด็กออกเสียงพยางค์ที่ไม่มี ความหมายได้ดีแล้ว จึงให้ออกเสียงคำที่มีความหมายในภายหลัง การสอนให้ออกเสียงสระ และพยัญชนะที่ง่าย ๆ และเห็นรูปปากชัดเจนนก่อน ในขณะที่ฝึกพูด อาจฝึกการอ่านริมฝีปากไปด้วยก็ได้ ซึ่งมีลำดับการสอนตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สอนความพร้อมในการพูด ความพร้อมในการพูดหมายถึง การฝึกส่วนประกอบเบื้องต้นที่มีความสำคัญต่อการพูด ได้แก่ การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การฝึกหายใจที่ถูกต้อง การบริหารลิ้น การกลืนหายใจ การฝึกเสียงสั้นยาว การฝึกเสียงสูงต่ำ การฝึกการเปล่งเสียง การฝึกความดังของเสียง

ขั้นที่ 2 สอนเสียงสระ ซึ่งแบ่งออกเป็นกลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 ไม้เอก สระ อา อี ออ ใอ อุ

กลุ่มที่ 2 ไม้เอก สระ อะ อี เอาะ ใอะ อุ

กลุ่มที่ 3 ไม้เอก สระ แอ เอ เออ อือ

กลุ่มที่ 4 ไม้เอก สระ แอะ เอะ เออะ อือ

กลุ่มที่ 5 ไม้เอก สระประสม เอียะ เอ็ย เอ็ยะ เอ็ย อัวะ อัว

การแบ่งสระข้างบนแบ่งตามลักษณะของรูปปาก และความยากง่ายในการเปล่งเสียง

ขั้นที่ 3 สอนเสียงพยัญชนะต้น

ขั้นที่ 4 สอนเสียงพยัญชนะท้าย หรือเสียงตัวสะกด

ขั้นที่ 5 สอนเป็นคำ หลังจากที่เด็กออกเสียงได้ดีทั้งเสียงสระ และพยัญชนะแล้ว

ขั้นที่ 6 สอนเป็นวลีและประโยค ซึ่งเป็นขั้นที่สูงขึ้น และค่อนข้างยากจะสอนได้ก็ต่อเมื่อเด็กผ่านขั้นตอนที่ 1 - 5 มาแล้ว

มนัส ภารัตน์ (ม.ป.ป. : 10) กล่าวว่า การสอนพูดควราให้เป็นลักษณะตามธรรมชาติด้วยการใช้สภาพแวดล้อมที่เด็กสนใจ เป็นเครื่องนำการพูด และสนทนากับเด็กด้วยท่าทีที่เป็นกันเอง ไม่บังคับทำให้เด็กเกิดความเครียด หรือใช้เวลานานเกินไป

ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม (2519 : 174) กล่าวว่า การสอนพูด หมายถึง การสอนเด็กรับรู้การใช้การพูดเป็นหลัก ผู้สอนจะฝึกให้เด็กใช้ประสาทการได้ยินที่เหลืออยู่บ้าง และประสาทด้านอื่นที่ยังปกติ เช่น ประสาทตา และการสัมผัสมาใช้เป็นประโยชน์ในการรับรู้ภาษาพูด และเข้าใจภาษาพูด จากการดู การเคลื่อนไหวริมฝีปาก สีหน้าท่าทางการใช้เครื่องช่วยในการได้ยิน และการเขียนบนกระดานดำประกอบคำอธิบาย

สุพิน นายอง (2531 : 11) กล่าวถึง การสอนพูดว่า การสอนพูดที่ดีควรสอนจากสิ่งที่ง่ายไปหาสิ่งที่ยากสอนสิ่งที่ใกล้ตัวไปหาสิ่งที่ไกลตัวสอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ สอนโดยการทำให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสหลาย ๆ ด้าน มาช่วยทำให้เกิดการรับรู้ และการเลียนแบบ และสอนแต่สิ่งที่จะทำให้เกิดประโยชน์ และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

แคลเวิร์ท และซิลเวอร์แมน (Calvert and Silverman, 1975 : 501 - 505) ให้ข้อเสนอแนะว่า การสอนพูดให้แก่ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ควรจะสอนจากสิ่งที่ย่าง ๆ ก่อน สิ่งที่สำคัญก็คือ องค์ประกอบของรูปแบบของการพูด การแสดงท่าทาง ประกอบการพูด ส่วนอุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนพูดได้แก่ กระจกเงา แผ่นภาพ หรือสมุดภาพ สไลด์ และฟิล์มสตริป จะช่วยในการพูดได้มาก และยังมีความเห็นว่าการฝึกฟังก็มีความสำคัญ และมีความจำเป็นต่อเด็กหูหนวกมาก ถ้าหากได้มีการฝึกฟังแล้วยังง่ายต่อการสอนพูดเพราะว่าคนหูหนวกไม่ได้สูญเสียการได้ยินไปหมดสิ้น ความสามารถในการได้ยินเพียงเล็กน้อยก็สามารถที่จะช่วยพัฒนาภาษาพูดได้

เบนเน็ต (Bennett, 1974 : 552) อธิบายว่า การสอนภาษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ต้องวางแผนอย่างรอบคอบและลำดับขั้นตอนของการฝึกให้เป็นไปตามลำดับ สิ่งแรกที่เราควรนำมาสอนต้องสอนภาษาที่อยู่ในสิ่งแวดล้อมของเด็ก หลังจากสอนสิ่งนั้นแล้ว จึงสอนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ต่อไป

ไวเชิต (Wichert, 1982 : 309) กล่าวว่า การฝึกพูดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ไม่สามารถใช้เฉพาะการได้ยินเท่านั้น แต่การใช้สายตา และการสัมผัสทางผิวหนังก็สามารถนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารได้ โดยการฝึกการเปล่งเสียงหน้ากระจกมีความสำคัญมาก

แฮร์ริส (Harris, 1963 : 161) ได้กล่าวถึง วิธีช่วยเหลือเด็กหูหนวกบางคนในการเปล่งเสียง คือ การพยายามเลียนแบบการเปล่งเสียงตามที่เราเห็นริมฝีปากของผู้พูด และกรณีที่เด็กพูดแล้วไม่มีเสียงให้เอามือของเด็กมาสัมผัสที่คอ ข้างแก้มของผู้พูด ในขณะที่ผู้พูดพูดอยู่ใกล้กับหูของเด็ก วิธีนี้เด็กจะได้สัมผัสความรู้สึกสั่นสะเทือน จากแหล่งต้นกำเนิดของเสียง และได้เห็นการเคลื่อนไหวของปากด้วย

จึงสรุปได้ว่า การสอนพูดให้แก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความสำคัญต่อการพัฒนาภาษาพูดของเด็ก ผู้สอนต้องศึกษาวิธีการสอนและขั้นตอนอย่างละเอียด เนื่องจาก การสอนพูดมีหลายวิธี และแต่ละวิธีมีขั้นตอนการฝึกที่แตกต่างกัน แต่ทุกวิธีก็มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะในด้านการรับรู้ภาษาพูด และแสดงออกทางด้านการพูดให้ได้มากที่สุด เพื่อสามารถนำไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน

5. การสอนภาษาพูดแก่เด็กหูตึงก่อนวัยเรียน

พวงแก้ว กิจกรรม (2532 : 90) ได้กล่าวถึงวิธีการสอนภาษาพูดแก่เด็กหูตึงไว้ดังนี้

1. วิธีเลือกคำพูดที่จะใช้สอนเด็ก วิธีง่ายที่สุด คือ ถามผู้ปกครองว่าเขาต้องการให้เด็กเข้าใจ และพูดคำอะไรบ้าง เพื่อเขาจะได้นำไปใช้พูดคุยกับเด็กในชีวิตประจำวัน นอกจากนี้ครูอาจศึกษาว่า เด็กปกติก่อนวัยเรียน เข้าใจและพูดคำอะไรกันบ้าง แล้วเลือกสอนคำที่เด็กมีโอกาสนำไปใช้บ่อย ๆ มากที่สุดก่อน

2. วิธีสอนให้เด็กรู้จักฟัง สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กรู้จักฟัง คือ การดูแลให้เด็กใช้เครื่องช่วยฟังที่เหมาะสมอย่างถูกต้องตลอดเวลา เมื่อเด็กสามารถได้ยินเสียงพูดจากเครื่องช่วยฟังทุกครั้งที่มีเสียงพูดเกิดขึ้น เด็กย่อมได้ยินเสียงพูด การสอนให้เด็กรู้จักฟัง คือสอนให้เด็กสนใจฟัง เสียงพูดและแสดงออกให้ครูรู้โดยการมองหน้าผู้ถาม

3. วิธีสอนให้เด็กดูปากผู้พูด เมื่อเด็กรู้จักและสนใจฟังเสียงพูด เด็กย่อมมองหน้าผู้พูดและเห็นความเคลื่อนไหวริมฝีปากอยู่แล้ว แต่เพื่อเสริมให้เด็กเข้าใจว่าการดูการเคลื่อนไหวริมฝีปากของผู้พูดพร้อมกับการฟัง ช่วยให้เข้าใจภาษาพูดดีขึ้นจึงต้องสอนและฝึกให้เด็กดูปากผู้พูดขณะฟัง จนกระทั่งเด็กเรียนรู้ว่า ทุกครั้งที่ได้ยินเสียงพูดจะเห็นการเคลื่อนไหวของปาก หรือทุกครั้งที่เห็นปากเคลื่อนไหวจะได้ยินเสียงพูด

4. วิธีสอนให้เด็กเข้าใจความหมายของคำพูดหรือรับรู้ภาษา คำที่ใช้สอนภาษาพูดแก่เด็กหูตึง แบ่งเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ คำนาม คำกริยาและคำคุณศัพท์

วิธีสอนคำกริยา ครูควรพูดอธิบายคำโอกาสที่ใช้คำนั้น พร้อมกับแสดงกริยาให้ดู จับตุ๊กตาแสดงกริยาหรือให้ดูรูปแสดงกริยา เป็นต้น คำกริยาที่สอนควรเป็นกริยาที่เด็กเห็นบ่อย ๆ ใช้บ่อย ครูทำให้เด็กทำได้

วิธีสอนคำนาม ครูควรมีสิ่งของหรือบุคคลจริง ๆ ให้เด็กเห็น สัมผัสได้ ครูควรเลือกคำนามที่พบบ่อย ๆ ใช้บ่อย และมีของจริง ๆ ให้เด็กดู หากไม่มีของจริงต้องหาสิ่งทีคล้ายของจริงให้มากที่สุด

วิธีสอนความหมายของคำคุณศัพท์ ควรสอนเปรียบเทียบคำคุณศัพท์ที่มีความหมายตรงข้ามกัน เป็นคู่ ๆ เช่น ใหญ่-เล็ก มาก-น้อย ร้อน-เย็น ฯลฯ ใช้วิธีอธิบายประกอบการดูและสัมผัสสิ่งของ

5. วิธีสอนให้เด็กแสดงปฏิกิริยาตามคำบอก การกระทำ หรือคำสั่ง และพูดหรือใช้คำสั่ง ควรสอนทันทีต่อจากอธิบายให้เด็กเข้าใจความหมายของคำกริยาแต่ละคำ ครูฝึกให้เด็กเข้าใจคำสั่ง โดยครูออกคำสั่งและสอนให้เด็กแสดงกริยา

6. วิธีสอนให้เด็กพูด ควรสอนทันทีหลังจากครูอธิบายให้เด็กเข้าใจความหมายคำแล้วในขั้นแรก ครูพูดคำนั้นซ้ำ ๆ เพื่อให้เด็กเห็นความเคลื่อนไหวของอวัยวะที่ใช้ในการพูดทั้งหมด โดยให้เด็กดูปากครูโดยตรง และดูปากครูในกระจกเงา ครูพูด 4 - 5 ครั้ง เตือนให้เด็กฟังและดูปากทุกครั้ง แล้วบอกให้เด็กพูดตามเหมือนครู

7. วิธีแก้ไขการออกเสียงพูดของเด็กให้ชัดเจน ควรยึดหลักที่ว่า แก้ไขให้เด็กพูดแล้วคนอื่นฟังรู้เรื่องมากที่สุด อย่างไรก็ตามต้องระลึกว่า ความสามารถออกเสียงพูดของเด็กพัฒนาตามอายุและความสมบูรณ์ของอวัยวะที่ใช้ในการพูด ฉะนั้นไม่ควรห่มเทศสอนเด็กพูดตั้งให้ออกเสียงที่ยากเกินกว่าวัยของเด็กจะพูดได้ชัด

8. วิธีสอนให้เด็กเข้าใจคำถาม ตอบคำถามและใช้คำตอบ คำถามสำคัญที่ใช้พูดคุยในชีวิตประจำวัน คือ ถามว่าอะไร และคำถามตอบรับ - ปฏิเสธ (เอาไหม ใช่ไหม มีไหม ได้ยินไหม พอหรือยัง ร้อนไหม ฯลฯ) ถามถึงสถานที่ อยู่ไหน ถามถึงบุคคล ใคร คำถามที่เด็กพูดจึงสามารถเข้าใจและตอบโดยไม่ต้องพูด คือ คำถาม "อยู่ไหน" ขั้นแรกต้องสอนให้เด็กเข้าใจความหมายของคำถามที่จะถามว่า อยู่ไหน ส่วนวิธีสอนเด็กให้พูดตอบคำถามใครหรืออะไร ต้องอธิบายให้เด็กเข้าใจความหมายของคำถามที่ใช้ตอบก่อน และสอนให้เด็กออกเสียงคำนั้น

9. วิธีฝึกให้เด็กฟังและใช้ภาษาพูดอย่างสม่ำเสมอ สิ่งสำคัญที่ต้องตรวจสอบอยู่เสมอ คือ ต้องให้เด็กใช้เครื่องช่วยฟังตลอดเวลา เพื่อให้เด็กได้ฟัง เสียงต่าง ๆ นอกจากนั้น ควรทบทวนภาษาพูด ได้แก่ คำทักทาย คำขอ คำสั่ง คำถาม คำตอบ ฯลฯ ที่สอนแล้วทุกวันก่อนสอนคำใหม่ต่อไป เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจความหมาย จากและพูดเองได้อย่างคล่องแคล่ว

10. วิธีชี้แนะผู้ปกครองของเด็กให้ใช้ภาษาพูดกับเด็กเสมอ ครูควรจัดทบทวนที่ประจำตัวเด็กว่า ในแต่ละวันครูสอนเด็กให้เข้าใจคำอะไร และเด็กพูดคำอะไรได้บ้าง เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองทราบและอธิบายวิธีพูดคุยกับเด็กโดยใช้คำเหล่านั้น หากต้องการประเมินการรับรู้

และการใช้ภาษาของเด็กที่บ้าน ครูควรรู้ว่าผู้ปกครองทำการบ้านโดยการบันทึกว่า ผู้ปกครองพูดอะไรกับเด็กบ้าง และเด็กพูดอะไรกับผู้ปกครองบ้าง

11. วิธีกระตุ้นหรือส่งเสริมให้เด็กใช้ภาษาพูดในชีวิตประจำวัน ครูต้องจดจำว่าเด็กเข้าใจและใช้คำพูดอะไรบ้าง พยายามใช้คำเหล่านั้นพูดคุยกับเด็ก เช่น ทุกครั้งที่เด็กต้องการอะไร ครูต้องให้เด็กพูด "ขอ" เวลาครูจะให้อะไร เด็กต้องถาม "เอาไหม" ก่อนเลิกกิจกรรม ครูต้องออกคำสั่ง "เก็บ" ให้เด็กเก็บสิ่งของที่ละอย่าง เป็นต้น

สรุปได้ว่า วิธีสอนพูดแก่เด็กหูตึงก่อนวัยเรียน ผู้สอนต้องเริ่มต้นจากการฝึกให้เด็กรู้จักฟังเสียง สิ่งสำคัญที่ช่วยให้เด็กได้ยินเสียง คือ เครื่องช่วยฟัง ซึ่งเด็กหูตึงควรมีเครื่องช่วยฟังที่เหมาะสมกับระดับการสูญเสียการได้ยิน และใช้ได้อย่างถูกต้อง เมื่อเด็กได้ยินเสียงให้สอนความหมายของคำศัพท์ต่าง ๆ ให้เด็กเข้าใจแล้วจึงฝึกพูด ซึ่งกิจกรรมฝึกพูดโดยการ ถาม - ตอบ พูดคุยถึงชีวิตประจำวันและสิ่งที่สนใจนั้นสอดคล้องกับวิธีสอนพูดโดยวิธีสนทนา ซึ่งผู้วิจัยเลือกมาศึกษาเพื่อทำการวิจัย

6. ความสำคัญของเครื่องช่วยฟังต่อการสอนพูด

1. ความหมายของเครื่องช่วยฟัง

มลิวัลย์ ธรรมแสง (2521 : 11) กล่าวถึงความหมายของเครื่องช่วยฟังว่า เครื่องช่วยฟัง หรือเครื่องช่วยการได้ยิน (Hearing Aid) คือ เครื่องมือสำหรับรับ และขยายเสียง เพื่อให้บุคคลที่ใช้สามารถรับฟังเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผดุง อารยะวิญญู (2533 : 18) กล่าวว่า เครื่องช่วยฟังเป็นเครื่องขยายเสียงอย่างหนึ่ง ทำหน้าที่ขยายเสียงให้ดังขึ้น มีปุ่มสำหรับปรับความดังของเสียงผู้ใช้อาจเร่งเสียงให้ดังขึ้นหรือลดเสียงให้เบาลงตามต้องการเหมาะสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งหูตึงและหูหนวก

แสงจันทร์ คำเมือง (2530 : 58) กล่าวว่า เครื่องช่วยฟัง คือ อุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ขยายเสียงให้ดังขึ้นและส่งเสียงเข้าไปในหู ทำให้ผู้ที่พิการทางหูได้ยินเสียงดังพอดีกับความต้องการ

พวงแก้ว กิจกรรม (2534 : 152) กล่าวว่า เครื่องช่วยฟังเป็น เครื่องขยายเสียงขนาดเล็กที่รับและขยายเสียงทุกเสียงที่คนปกติได้ยิน

สรุปได้ว่า เครื่องช่วยฟัง คือ เครื่องขยายเสียงขนาดเล็กซึ่งทำหน้าที่รับ และขยายเสียง ซึ่งช่วยให้ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งระดับหูตึง และหูหนวกสามารถ ได้ยินเสียงต่าง ๆ รวมทั้งเสียงพูด เมื่อเลือกใส่เครื่องช่วยฟังที่เหมาะสมกับระดับการสูญเสีย การได้ยิน

2. ความสำคัญของเครื่องช่วยฟังต่อการสอนพูด

ผดุง อารยะวิญญู (2523 : 1) กล่าวว่า การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการฟัง และการพูดจะได้ผลดีขึ้น ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรจะต้องสวมใส่เครื่องช่วยฟัง เพื่อให้ สามารถได้ยินเสียงต่าง ๆ ผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน คือ ผู้ที่ไม่สามารถได้ยินดีเท่ากับคน ปกตินั่นเอง เครื่องช่วยฟังจะช่วยขยายเสียงได้ดังขึ้น เป็นการชดเชยกับการได้ยินที่เขาสูญเสียไป

มลิวาลัย ชรรรมแสง (2521 : 11) กล่าวถึงความสำคัญของเครื่องช่วยฟัง ต่อการสอนพูดว่า ในการสอนพูดนั้น มีการฝึกฟังเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะก่อนที่เด็กปกติจะพูดนั้น เด็กทุกคนจะต้องมีประสบการณ์ในการฟังมาแล้วอย่างมาก แล้วจึงจะนำประสบการณ์จากการฟัง เสียงและการฟังคำพูด การเข้าใจความหมายของเสียงหรือคำพูด มาเป็นคำของตัวเอง การฝึกฟัง ให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำได้โดยการจัดเครื่องช่วยฟังที่เหมาะสมกับการได้ยินที่ สูญเสียไปของเด็ก กล่าวคือ ต้องปรับความพิการให้เด็กเสียก่อน จึงจะฝึกฟังโดยการใส่เครื่อง ช่วยฟัง และขยายเสียงอื่น ๆ

พวงแก้ว กิจกรรม (2531 : 35) กล่าวว่า คนที่หูตึงบางคนสูญเสีย การได้ยินระดับเล็กน้อยหรือปานกลาง เมื่อใช้เครื่องช่วยฟังที่เหมาะสม อาจสามารถฝึกฟัง ฝึกอ่าน ริมฝีปาก รวมทั้งพัฒนาภาษาและการพูดได้ด้วยตนเองจนสามารถเรียนหนังสือในโรงเรียน เด็กปกติ และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพได้ แต่ถ้าคนหูตึงไม่ใช้เครื่องช่วยฟัง จะไม่มีทางได้ ยินเสียงดีเท่าที่ควร แม้จะได้รับการฝึกอ่านริมฝีปากหรือสอนพูดการฝึกสอนเหล่านั้นจะทำได้จำกัด ไม่ได้ผลดี และก่อให้เกิดปัญหาด้านการศึกษาหรือการประกอบอาชีพในภายหลัง จากประสบการณ์ พบว่า คนหูตึงที่ใช้เครื่องช่วยฟังอย่างถูกต้องและชอบใช้ เครื่องช่วยฟัง สามารถพูดคุยได้เข้าใจ ดีกว่าคนที่ใช้เครื่องช่วยฟังที่ไม่ถูกต้องและไม่ชอบใช้

กล่าวโดยสรุปว่า การฟังเป็นพื้นฐานของการพูด ดังนั้นเครื่องช่วยฟังจึงมีความสำคัญต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่จะใช้การได้ยินที่เหลืออยู่ให้ได้ประโยชน์ต่อการฝึกฟังและการฝึกพูดมากที่สุด โดยการใส่เครื่องช่วยฟังที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับระดับการสูญเสียการได้ยิน

3. ส่วนประกอบและส่วนต่าง ๆ ของเครื่องช่วยฟัง (ผดุง อารยะวิญญู.

2523 : 33 - 35)

1. ส่วนประกอบของเครื่องช่วยฟัง เครื่องช่วยฟังประกอบด้วยส่วนสำคัญ

3 ส่วน คือ

1.1 ไมโครโฟน (Microphone) เป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่เปลี่ยนคลื่นเสียง จากเสียงพูดซึ่งอยู่ในลักษณะของคลื่นเสียง เป็นคลื่นไฟฟ้า

1.2 เครื่องขยาย (Amplifier) เป็นเครื่องมือที่ทำหน้าที่ขยายเสียงให้ดังขึ้นกว่าเดิม

1.3 เครื่องรับ (Receiver) เป็นเครื่องรับทำหน้าที่เปลี่ยนสัญญาณต่าง ๆ ที่ขยายแล้วให้เป็นคลื่นเสียงแล้วส่งคลื่นเสียงเข้าสู่ผู้ฟังทำให้ผู้ฟังได้ยินเสียงดังขึ้นกว่าเดิม

2. ส่วนต่าง ๆ ของเครื่องช่วยฟัง เครื่องช่วยฟังประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ

ที่จำเป็น ดังนี้คือ

2.1 สวิตช์ (Switch) สำหรับเปิด - ปิดเครื่อง จะมีเครื่องหมายเปิด - ปิด เป็นภาษาอังกฤษว่า on - off หรือบางเครื่องจะใช้สัญลักษณ์ + (เปิด) 0 (ปิด)

2.2 ไมโครโฟน (Microphone) เป็นไมโครโฟนที่สร้างติดกับเครื่อง

2.3 ปุ่มปรับเสียง สูง - ต่ำ (Tone Control) เป็นปุ่มสำหรับเลือกระดับเสียงที่ต้องการเสียงระดับปกติ สูง หรือต่ำ

2.4 ปุ่มปรับความดังของเสียง (Volume Control) เป็นปุ่มสำหรับเร่งเสียงให้ดังและเบาตามที่ต้องการ

2.5 ปุ่มสำหรับเลือกเสียง (M-MT-T) เป็นช่วงสำหรับเลือกฟังเสียง (T) สำหรับฟังเสียงครูอย่างเดียว (M) สำหรับฟังเสียงตนเองอย่างเดียว (MT) สำหรับฟังเสียงครูและเสียงตนเอง

2.6 รังเบตเตอร์ เป็นที่สำหรับใส่เบตเตอร์

2.7 สาย (Cords) ทาหน้าทีนำเสียงจากเครื่องขยายไปยังเครื่องรับ

2.8 แบบพิมพ์ (Earmold) เป็นส่วนที่ยื่นเข้าไปในช่องหูทาหน้าที่ส่งคลื่นเสียงเข้าไปในหู และป้องกันไม่ให้เสียงอื่นเข้าไปในหูได้

4. แบบของเครื่องช่วยฟัง (พวงแก้ว กิจกรรม. 2531 : 37 - 40)

เครื่องช่วยฟังสำหรับคนหูพิการที่ใช้ในปัจจุบัน มี 4 แบบ คือ

1. เครื่องช่วยฟังแบบกล่อง มีลักษณะเป็นกล่องสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดใหญ่กว่ากล่องไม้ขีดไฟเล็กน้อย ตัวกล่องประกอบด้วย ส่วนรับเสียง เครื่องขยายเสียง ช่องใส่ถ่าน บุ่มเปิด - ปิด และปุ่มปรับความดังของเสียง

วิธีใส่ ใช้เข็มกล่องไว้กับกระเป่าเสื้อ จากตัวกล่องมีสายยาว ประมาณ 40 เซนติเมตร ปลายอีกด้านหนึ่งของสายฟังเสียงเสียบติดกับลาฟง (รูปร่างกลมขนาดเท่ากระดุมเม็ดโต) บนลาฟงมีจุกยางหรือพิมพ์เสียงอยู่ เป็นส่วนสำหรับใส่หูเพื่อนำเสียงเข้าหู

2. เครื่องช่วยฟังแบบทศหลังหู ลักษณะเป็นกล่องรูปร่างโค้งเข้ากับหลังใบหู ส่วนประกอบของตัวเครื่องเหมือนแบบกล่อง ต่างกันที่ลาฟงอยู่ในตัวเครื่อง จากลาฟงมีท่อพลาสติกเล็ก ๆ ความยาวเพียงประมาณ 2 เซนติเมตร ซึ่งอีกปลายหนึ่งต่อเข้ากับจุกยางหรือพิมพ์หูสำหรับนำเสียงเข้าหู เครื่องหนึ่งใส่หูได้ข้างเดียว ถ้าต้องการใส่ 2 หู ต้องใช้ 2 เครื่อง

3. เครื่องช่วยฟังแบบใส่ในหู เป็นเครื่องช่วยฟังขนาดเล็กที่สุด สำหรับใส่ในอุ้งหูได้พอดี ส่วนประกอบทุกส่วนอยู่ในตัวเครื่องหมด อาจใช้พิมพ์หูหรือไม่ใช้ก็ได้

4. เครื่องช่วยฟังแบบแว่นตา ตัวเครื่องช่วยฟังอยู่ที่ปลายก้านแว่นตาด้านที่ต้องการใช้โดยฟังเครื่องที่ก้านใดก้านหนึ่ง เพื่อใส่หูข้างเดียว หรือฝังเครื่องไว้ทั้ง 2 ก้านเพื่อใส่ทั้ง 2 หู นอกจากนี้ ขนาด ส่วนประกอบและลักษณะการใช้เหมือนเครื่องช่วยฟังแบบทศหลังหู

5. การใช้เครื่องช่วยฟังและการระวังรักษา

1. ใช้นุ่มต่าง ๆ ใช้นุ่มต้อง ใต้แก้ม เปิด - ปิด และนูนปรับความดังของเสียง เมื่อเลิกใช้ต้องปิดเครื่องทุกครั้ง ควรสอนเด็กไม่ให้เห็นนูนเหล่านี้เพราะนูนจะเสียได้ง่าย
2. ใช้น่าน้ำหูถูกต้อง ต้องดูว่าเครื่องใช้น่านประเภทใด เมื่อจะเปลี่ยนน่านใหม่ ต้องชื่อน่านที่มีขนาด ลักษณะและความแรง (วัตต์) ใช้นุ่มต้อง ถ้าชื่อน่านผิดประเภท อาจใส่จนช่องน่านไม่ได้ หรือหากใส่ได้ เครื่องอาจทำงานไม่ปกติหรือไม่ทำงาน เวลาใส่ต้องใส่ขึ้นบวกให้ตรงกับ ด้านที่มีเครื่องหมายบอกงานของใส่ด้าน เครื่องจึงจะทำงาน เมื่อเลิกใช้ต้องถอดน่านออก ถ้าก้อนหนึ่งใช้ได้ประมาณ 7 - 15 วัน ถ้าเสียงจากเครื่องเบากว่าปกติ แสดงว่าน่านหมด ต้อง เปลี่ยนน่าน ห้ามใช้น่านเก่าหรือน่านที่เป็นสนิม เพราะทำให้เครื่องเสีย
3. ใส่เครื่องช่วยฟังใช้นุ่มต้อง เครื่องช่วยฟังแต่ละแบบมีวิธีใส่ต่างกัน หลักสำคัญคือตัวเครื่องควรติดกระชับกับร่างกายมั่นคง ไม่แกว่งเขยื้อนไปมากับเสื้อผ้าหรือหลุดตกลงได้ง่าย
4. ใส่พิมพ์หูใช้นุ่มต้อง พิมพ์หูคือส่วนที่ใส่ไว้ในรูหูและอุ้งหู เพื่อนำเสียงเข้าหู และยึดตัวเครื่องให้ติดกับหู การทำพิมพ์หูต้องใช้เทคนิคพิเศษ เพื่อให้ได้พิมพ์หูที่พอดีกับหูของแต่ละคน เวลาใช้ต้องใส่ให้ทุกส่วนแบบสนิทกับหู พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องดูแลพาเด็กไปพิมพ์หูใหม่ทุก ๆ 3 - 6 เดือน เพื่อให้ได้พิมพ์หูที่พอดีกับขนาดของหูที่โตขึ้น เพราะหูของเด็กจะเจริญเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ จะหยุดเจริญเติบโต เมื่ออายุประมาณ 9 ขวบ ถ้าพิมพ์หูเล็กหรือหลวม จะทำให้ได้ยินเสียงหวีดจากหู ซึ่งทำให้ราคาไม่คุ้มได้ยินเสียงอื่น หรือได้ยินไม่ชัดและอาจทำให้ประสาทหูเสียเพิ่มขึ้น
5. ทำความสะอาดเครื่องช่วยฟัง ระวังใช้ผ้าหรือไม้พันสาลีแห้ง เช็ดเครื่องเบา ๆ ถ้ามีสิ่งสกปรกติดแน่นให้ใช้ไม้พันสาลีชุบน้ำบิดแห้ง ถูซ้ำไปมา ห้ามใช้น้ำยาใด ๆ เช็ดเครื่อง และระวังอย่าให้เครื่องหรืออุปกรณ์เปียกน้ำ เพราะจะทำให้เครื่องเสียได้ และต้องระวังไม่ให้เศษอาหาร แป้งหรือนม เป็นส่วนรับเสียงของเครื่อง ถ้ามีสิ่งสกปรกทำให้ขุ่นแปร่งทาสีอันเล็ก ๆ ที่มีขนนุ่มปิดเอาสิ่งสกปรกออก

ถ้าพิมพ์สุกปรกหรือมีสีจุดด่าง ให้นำถาดพิมพ์ออกจากตัวเครื่อง หรือล้างผง วัสดุเส้นเล็ก ๆ สอดเข้าไปเป่าเสียให้แห้ง แล้วพิมพ์ด้วยสุมุและน้ำประปา แล้วสลัดน้ำออก ทิ้งไว้ให้แห้งก่อนนำใช้

หมั่นตรวจดูช่องใส่ถ่านบ่อย ๆ ถ้ามีสนิมทำให้รั่วอย่างลบหมึกแรง ๆ ใช้น้ำลายมีด ชูตเบา ๆ หรือใช้กระดาษทรายชนิดละเอียดขัด

6. เก็บเครื่องช่วยฟังให้ถูกต้อง ทุกครั้งที่เลิกใช้เครื่องต้องถอดด้านออก เก็บเครื่อง และอุปกรณ์ใส่กล่องเก็บเครื่อง เก็บกล่องไว้ในที่ปลอดภัย ห้ามวางกล่องไว้ในที่ ตกหล่นง่าย และร้อนหรือเย็นเกินไป เช่น กลางแดด ช้างเตาไฟ และบนเครื่องปรับอากาศ เพราะจะทำให้เครื่องเสียได้

ขณะจับถือทำความสะอาดเครื่อง ควรวางเครื่องมือและอุปกรณ์ของ เครื่องบนโต๊ะ ไม่ควรจับถือเครื่องให้สูงจากพื้น เพราะถ้าหากเครื่องตกหล่นจะได้ไม่เสีย ถ้ามี สิ่งผิดปกติเกี่ยวกับเครื่อง เช่น ไม่มีเสียง เสียงขาด ๆ หาย ๆ เสียงพร่าไม่ชัด ต้องนำเครื่อง ไปให้นักโรคสัมผัสสัทวิทยาหรือเจ้าหน้าที่ของบริษัทที่จำหน่ายเครื่องตรวจสอบเครื่องทันที

7. จิตวิทยาที่ใช้ในการสอนพูด

1. การเสริมแรง นักจิตวิทยาการศึกษาและครูผู้สอนต่างก็ให้การยอมรับว่า การนำหลักจิตวิทยาไปใช้ในการเรียนการสอน ช่วยให้การเรียนการสอนมีผลการเรียนรู้สูงขึ้น การใช้หลักจิตวิทยาการเสริมแรงเป็นการให้รางวัล เช่น คำชมเชย สิทธิพิเศษต่าง ๆ การ รู้ผลในคำตอบเหล่านี้จะเป็นแรงเสริมที่จะทำให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การนำ หลักการเสริมแรงมาเป็นองค์ประกอบทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแล้วมีความคงทนถาวร ต่อไปเรื่อย ๆ การเสริมแรงที่นำมาใช้เกี่ยวกับการสอนพูดได้ดีคือ หลักการเสริมแรงของ สกินเนอร์ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2528 : 165 ; อ้างอิงมาจาก Skinner. 1954) ได้กล่าวอ้างอิงว่า ภาษาพูดเกิดจากการเรียนรู้เมื่อได้รับการเสริมแรง มนุษย์พูดเพราะความ ต้องการภายในเป็นแรงขับ เช่น ความหิวทำให้ร้องขออาหาร พูดเพราะเลียนแบบผู้อื่น และ พูดเพราะได้รับการเสริมแรงที่พอใจจึงอยากพูดอีก

กฎการเสริมแรงของสกินเนอร์

แบ่งการเสริมแรงเป็น 2 วิธีใหญ่ ๆ คือ

1. การเสริมแรงทันทีทันใด หรือการเสริมแรงแบบต่อเนื่อง (Immediately on Continuous Reinforcement) หมายถึง การเสริมแรงทุกครั้งเมื่ออินทรีย์แสดงพฤติกรรม การเรียนรู้ในอัตราส่วน 1 : 1 เป็นการเสริมแรงอย่างสม่ำเสมอ การเสริมแรงเช่นนี้จะใช้เมื่อต้องการให้เกิดการเรียนรู้อย่างรวดเร็ว เช่น การรู้คำตอบของตนเองว่าทำถูกต้อง และคำตอบที่ไม่ถูกต้องจะมีแนวโน้มของความถี่พฤติกรรมนั้นลดลง และหายไปมากที่สุด

2. การเสริมแรงเป็นครั้งคราว (Partially Reinforcement) หมายถึง การเสริมแรงที่ไม่สม่ำเสมอ อาจเสริมแรงเป็นบางครั้งซึ่งแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ หรืออาจไม่เสริมแรงบางครั้งซึ่งแสดงพฤติกรรมที่สลับกันไป มักใช้อินทรีย์เกิดการเรียนรู้จากวิธีการเสริมแรงแบบที่ 1 แล้วเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ซ้ำซาก จำเจ แต่จะทำให้พฤติกรรมการเรียนรู้ นานคงทนถาวรไปเรื่อย ๆ เพราะความคาดหมายว่าจะได้รับการเสริมแรงบ้าง

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับจิตวิทยาการสอนพูด

พิณทิพย์ ทวยเจริญ (2522 : 1) กล่าวว่า ถ้านักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถรับรู้ผลการพูดของตนเอง จะทำให้การพูดของเขาพัฒนาไปเร็วขึ้น เช่นเดียวกับ ลัดดา สุขขปริณี (2523 : 20 - 21) ให้ความเห็นว่า ในกระบวนการเรียนการสอนนั้น การที่นักเรียนได้รู้คำตอบหรือผลของการกระทำของตนเองในทันที จะเป็นแรงเสริมให้ผู้เรียนชอบเรียนต่อไป หรืออยากเรียนซ้ำโดยไม่เกิดความเบื่อหน่าย

พวงน้อย บุญญานุสนธิ์ (2528 : 31) ได้กล่าวถึง การเสริมแรงว่าเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่เป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนพอจะกระทำสิ่งนั้นอีก เพราะการกระตุ้นให้คาดหวังว่าคงจะเกิดผลตามมา และสิ่งที่ใช้เป็นแรงเสริมนั้น ควรเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถสัมผัสได้ด้วยประสาททั้งห้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมองเห็นและการจับต้องได้

เบ็นเน็ต (Bennett. 1974 : 553) ได้เสนอแนะว่า ในระหว่างการดำเนินการนั้นถ้าหากเด็กทำถูกต้อง การให้รางวัลด้วยเครื่องหมายดาวบนแผ่นการ์ด การฝึกพูดหรือให้ขนมหวาน ตู๊กตา เป็นครั้งคราว ทำให้เด็กเกิดความพยายามทำให้ได้ดีขึ้น และเรียนรู้ได้อย่างเร็วขึ้น

สรุปได้ว่า ความจำเป็นในการใช้หลักจิตวิทยาต่อการสอนพูดนั้นมีมาก การให้การเสริมแรงต้องพิจารณาความเหมาะสมของผู้เรียนแต่ละคน แรงเสริมที่เข้ากับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรเป็นสิ่งที่รับรู้ได้หลายทาง เช่น การให้แรงเสริมทางการมองเห็น และสัมผัสได้ ควรใช้แรงเสริมในขณะที่กำลังสอน หรือในทันทีที่นักเรียนสามารถนำพฤติกรรมที่พึงประสงค์นั้นมาได้

วิธีสอนพูดโดยวิธีสนทนา

1. ปรัชญา

ปรัชญาของการสอนพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยวิธีสนทนามี 6 ประการ คือ

1.1 การช่วยเหลือเบื้องต้น (Early Intervention)

เหตุผล ต้องช่วยเด็กเมื่ออายุยังน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะพัฒนาการทางภาษา และการพูดของเด็กเริ่มต้นเมื่ออายุยังน้อย

1.2 การใช้การได้ยินที่เหลืออยู่ (Use of Residual Hearing)

เหตุผล แม้เด็กจะสูญเสียการได้ยิน แต่เด็กทุกคนไม่สูญเสียการได้ยิน จนหมดสิ้นทีเดียวยังมีการได้ยินหลงเหลืออยู่บ้าง จึงใช้การได้ยินให้เป็นประโยชน์ จึงใส่เครื่องช่วยฟังให้กับเด็ก และเครื่องช่วยฟังจะต้องมีคุณภาพในระดับดีมาก

1.3 การสอนเด็กให้พูดโดยวิธีสนทนา (Conversation Interaction)

เหตุผล เด็กหูตึงหูหนวกเรียนรู้ทางภาษาและการพูดในลักษณะเดียวกับเด็กปกติ เด็กปกติเรียนรู้ทางภาษาและการพูดในลักษณะใด เด็กหูตึงหูหนวกก็เรียนรู้ในลักษณะเดียวกัน

1.4 พัฒนาการทางภาษาของเด็ก (Developmental Stage)

เหตุผล เด็กหูตึงหูหนวกมีลำดับขั้นตอนของพัฒนาการทางภาษาในลักษณะเดียวกับเด็กปกติ จริงอยู่บางขั้นตอนของเด็กหูตึงหูหนวกถูกสกัดกั้นเพราะเขาไม่ได้ยินเสียง หากเขาได้ยินเสียงพูดแล้ว เขาจะพูดได้

1.5 การเรียนร่วมกับเด็กปกติ (Integration)

เหตุผล เป็ดรอกาสาห้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้เรียนร่วมกับเด็กปกติการเรียนร่วมจะทำให้เด็กมีโอกาสพูดคุยสนทนากับเด็กปกติ ทำให้ภาษาของเด็กหูตึงพูดดีขึ้น การจำกัดคำให้เด็กหูตึง พูดอยู่ในกลุ่มของตนจะไม่ช่วยให้เขามีพัฒนาการทางภาษาพูดดีขึ้น

1.6 ความร่วมมือของผู้ปกครอง (Family Centered Practice)

เหตุผล ผู้ปกครองต้องให้ความร่วมมือโดยการทำเทคนิคและวิธีการไปสอนต่อที่บ้าน เพราะเด็กใช้เวลาอยู่ที่บ้านมากกว่าอยู่ที่โรงเรียน

2. หลักการสอนพูดโดยวิธีสนทนา (Conversation Method)

เทคนิคการสอนพูดโดยวิธีสนทนา แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับอนุบาล 1 และระดับอนุบาล 2 ทั้ง 2 ระดับอาจคำนึงถึงหลักการดังนี้

ขั้นที่ 1 กิจกรรมประจำวัน (Every Day Activities) เด็กในวัยอนุบาลเรียนรู้โดยการเล่น การเล่นจะเป็นสื่อทำให้เด็กเกิดทักษะต่าง ๆ การจัดกิจกรรมประจำวันควรคำนึงถึงการเล่นของเด็กเป็นหลัก กิจกรรมดังกล่าวอาจได้แก่

- 1) การระบายสี
- 2) การเล่นในอ่างน้ำ
- 3) การเล่นดินเหนียว หรือดินน้ำมัน
- 4) การเล่าเรื่อง เล่านิทาน
- 5) การต่อแท่งไม้ ฯลฯ

ขั้นที่ 2 กิจกรรมพิเศษ (Special Activities) นอกจากกิจกรรมที่ดำเนินไปวันแต่ละวัน ครูควรจัดกิจกรรมพิเศษที่เอื้ออำนวยต่อการพูดของเด็กด้วย เช่น การทำกับข้าว กิจกรรมที่เตรียมตัวเด็กเพื่องานเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานลอยกระทง งานวันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น

ขั้นที่ 3 การจัดห้อง (Setting Up the room) การจัดห้องเรียนจะต้องเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนโดยเฉพาะการฟัง และการพูดของเด็ก

ขั้นที่ 4 คาบถึงสภาพห้องที่เอื้ออำนวยต่อการได้ยิน (Good Listening Environment) สภาพห้องเรียนจะต้องเอื้ออำนวยต่อการได้ยินของเด็ก กล่าวคือจะต้องเงียบปราศจากเสียงรบกวนต่าง ๆ

ขั้นที่ 5 การจัดตารางสอน (Time table) การจัดกิจกรรมการสอนในระดับอนุบาล ควรมีตารางเหมือนเดิมทุกวัน แต่ละกิจกรรมอาจแตกต่างกันไป ตัวอย่างตารางกิจกรรมอาจคลุมหัวข้อต่อไปนี้

- 1) การฝึกทักษะในการเคลื่อนไหว
- 2) การฝึกทักษะในด้านความคิดความจำ
- 3) การฝึกทักษะในทางสังคม
- 4) การฝึกทักษะด้านการพูดและภาษา
- 5) ทักษะในด้านความคิดสร้างสรรค์

ขั้นที่ 6 การให้เด็กมีโอกาสเลือก (Choice) ในกิจวัตรประจำวันของผู้ใหญ่ ทุกคนมีโอกาสเลือกว่าจะทำอะไรบ้างในแต่ละวัน เช่น จะเดินทางโดยรถประจำทางหรือโดยเรือด่วน จะอาบน้ำก่อนหรือดูโทรทัศน์ก่อน เป็นต้น ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ควรให้เด็กมีโอกาสเลือกบ้าง เช่น จะเล่นในห้องหรือจะเล่นนอกห้องเรียน จะฟังนิทานหรือร้องเพลง จะเล่นดินน้ำมันหรือกะปะทราย เป็นต้น การที่เด็กได้เลือกทำกิจกรรมที่เด็กชอบ จะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้เร็วขึ้น

3. เทคนิคการสอนพูดโดยวิธีสนทนา (Conversation Method)

ขั้นที่ 1 การวางแผน ครูผู้สอนจะต้องวางแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของเด็ก ลักษณะกิจกรรมที่ดีคือ

- 1) น่าสนใจ
- 2) เหมาะสมกับวัยของเด็ก
- 3) มีทางเลือกหลายทาง
- 4) เข้าใจง่าย เล่นง่าย
- 5) ทำให้เด็กมีใจจดจ่อต่อกิจกรรมนั้น

ขั้นที่ 2 การสอน

1. วิศวกรเป็นผู้สนทนากับเด็ก หากเป็นเด็กเล็ก พ่อแม่หรือคนใกล้ชิดกับเด็กเป็นผู้สอนถ้าเป็นเด็กโต ครูเป็นผู้สนทนากับเด็ก

2. ลงมือประกอบกิจกรรม ครูใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสนทนา ครูเริ่มต้นประกอบกิจกรรม และให้เด็กปฏิบัติตาม หรือครูกับเด็กเล่นด้วยกันและสนทนากันไปด้วย กิจกรรมต่าง ๆ อาจได้แก่

- 1) ดูภาพจากสมุดภาพ
- 2) อาบน้ำให้ตุ๊กตา
- 3) ทากับข้าว
- 4) นำผ้าไปตากแดด
- 5) ปั่นดินน้ำมัน
- 6) ต่อแท่งไม้
- 7) ส้างจาน
- 8) ทาน้ำส้มคั้น เป็นต้น

ขั้นที่ 3 สนทนากับเด็ก

ครูใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสนทนา การสนทนาคือการโต้ตอบระหว่างคน 2 คน ครูจะไม่สอนเด็กฝ่ายเดียว หรือไม่ให้เด็กพูดคนเดียว ครูและเด็กต้องโต้ตอบซึ่งกันและกัน จุดมุ่งหมายคือ การสนทนาเพื่อความเข้าใจในสิ่งเดียวกัน ไม่ใช่การสอนภาษาแก่เด็กเป็นคำ ๆ

สรุปได้ว่า การสอนพูดให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรใช้วิธีสอนตามแบบพัฒนาการของเด็กปกติ ดังนั้น สิ่งสำคัญสำหรับการสอนพูดคือ การสอนให้เด็กได้เข้าใจอย่างมีความหมาย ผู้สอนต้องให้ความสนใจในสิ่งที่เด็กต้องการสื่อความหมาย ซึ่งอาจจะเป็นสิ่งที่อยู่ในชั้นเรียน สนามเด็กเล่นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ จากการโต้ตอบกับผู้สอน เด็กจะได้เรียนรู้การพูดจากสถานการณ์ที่เป็นจริง ซึ่งจะช่วยให้เกิดการพัฒนาด้านภาษาและการพูด จนสามารถเข้าใจเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวันได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการพูด

ซิลเวอร์แมน (กาญจนา คงทอง. 2528 : 18 ; อ้างอิงมาจาก Silverman) ได้สำรวจและสรุปลักษณะการพูดของคนหูหนวกว่า มีลักษณะดังนี้ คือ ไม่มีจังหวะ เสียงขึ้นจมูก มากเกินไป การเบ่งเสียงสระไม่แน่นอน และจากเสียงยาว ออกเสียงพยางค์ที่เชื่อมระหว่างกัน มากเกินไป ระดับเสียงบางระดับเปลี่ยนไป ไม่มีความแตกต่างระหว่างเสียงก้องและเสียงไม่ก้อง พูดไม่ชัดเจน และเว้นไม่ออกเสียงพยัญชนะบางเสียงในเสียงควบกล้ำ

ร็อบบิ้นส์ และแฮทเชอร์ (Robbins and Hathcher. 1981 : 105)

ได้ศึกษาความสามารถทางการพูดของเด็กหูหนวกพบว่า เด็กมีความยุ่งยากในการออกเสียง และการใช้ภาษาอยู่ 3 ลักษณะคือ ด้านการประสมคำ ด้านไวยากรณ์ กฎหมาย และความสัมพันธ์ของคำหรือประโยค และด้านความหมายซึ่งรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบของคำว่ามีความหมายอย่างไร

แบรนนอน (Sims and others. 1980 : 374 ; citing Brannon. 1964)

ได้ทำการศึกษาการพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 75 เดซิเบลขึ้นไป ที่มีระดับสติปัญญาปกติ และไม่มี ความพิการอื่นผสม จากโรงเรียนหนึ่งในระดับอายุ 12 - 15 ปี จำนวน 20 คน พบว่า เมื่อให้ผู้ฟังที่ไม่คุ้นเคยกับการพูดของเด็กฟังแล้ว สามารถเข้าใจคำต่าง ๆ ที่เด็กพูดเฉลี่ยเพียง 20.7 เปอร์เซ็นต์

- ลิงคินเจอร์ (Ling. 1976 : 12 ; citing Heidinger. 1972)

ได้ศึกษาการพูดของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีระดับการได้ยินตั้งแต่ 85 เดซิเบลขึ้นไป อายุระหว่าง 10 - 14 ปี จำนวน 20 คน อดยาคู 3 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นผู้ตัดสิน ปรากฏว่า คำที่เด็กพูดในประโยคสั้น ๆ ที่ฟังแล้วเข้าใจมีน้อยกว่า 20 เปอร์เซ็นต์

- สมิธ (Ling. 1976 : 12 ; Smith. 1972)

ได้ศึกษาการพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีระดับการได้ยินมากกว่า 80 เดซิเบล โดยแบ่งออกเป็นสองกลุ่มคือ กลุ่มอายุ 8 - 10 ปี และกลุ่มอายุ 13 - 15 ปี ทำการประเมินการพูด โดยผู้ฟังที่ไม่คุ้นเคยกับการพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาก่อน ปรากฏว่าสามารถเข้าใจคำพูดของเด็กอยู่ในช่วง 0 เปอร์เซ็นต์ ถึง 76 เปอร์เซ็นต์ โดยมีค่าเฉลี่ย 18.7 เปอร์เซ็นต์

✓ เจนซิมา และคนอื่น ๆ (Jensema and others. 1978 : 1 - 11)

ได้ทำการศึกษาความสามารถในการพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่า อัตราความสามารถในการพูดของกลุ่มตัวอย่างที่เขาทำการศึกษาอยู่ในระดับสูง เมื่อเด็กเหล่านั้นมีระดับการได้ยินตั้งแต่ 70 เดซิเบลลงมา นั่นคือ เด็กนักเรียนเหล่านี้มีจำนวนถึง 86% ที่พูดได้ ฟังรู้เรื่องชัดเจนดี จากการประมาณค่าโดยวิธีครูที่ได้ทำการสอนเด็กเหล่านั้น และพบว่าความสามารถในการพูดของเด็กนักเรียนมีระดับลดลง เมื่อเด็กมีระดับการได้ยินตั้งแต่ 70 เดซิเบลขึ้นไป ส่วนในกลุ่มเด็กที่มีระดับการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป พบว่า มีเด็กที่พูดได้ ฟังรู้เรื่องชัดเจนน้อยกว่าหนึ่งในสี่ ถึงแม้ว่าการสูญเสียการได้ยินจะมีผลต่อความสามารถในการพูด แต่สิ่งนี้ก็ไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญเพียงประการเดียวที่ทำให้เด็กสามารถพูดให้ผู้อื่นรู้เรื่อง เพราะว่า มีเด็กที่มีระดับการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบลขึ้นไป สามารถพูดได้ ฟังรู้เรื่องชัดเจน ถึง 26.3 เปอร์เซ็นต์

แอนเจลลอคซี และฮัลบรูก (Angelocdi and Hallbrook. 1964 :

156 - 170) ได้ทดสอบการพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อายุ 11 - 14 ปี โดยให้นักศึกษา จำนวน 24 คน รับฟังการออกเสียงสระของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ปรากฏว่า นักศึกษาสามารถฟังเข้าใจเพียง 32 เปอร์เซ็นต์

✓ ลิงเบอร์ (Ling. 1976 : 11 ; citing Nober. 1967) ได้ทดสอบ

การเปล่งเสียงพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อายุ 3 - 15 ปี จำนวน 40 คน โดยใช้แบบทดสอบการเปล่งเสียงของ เทมปลิน ดาลี (Templing Darley Test of Articulation) ปรากฏว่า เด็กที่มีระดับการได้ยินมากกว่า 80 เดซิเบล ไม่สามารถทำคะแนนการเปล่งเสียงพูดได้ถึงระดับการพูดของเด็กปกติที่มีอายุ 3 ปี เด็กที่มีระดับการได้ยินอยู่ระหว่าง 60 - 80 เดซิเบล ไม่สามารถทำคะแนนการเปล่งเสียงพูดได้ถึงระดับการพูดของเด็กปกติอายุ 4 ปี และยังพบว่า การออกเสียงสระของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินผิดปกติในลักษณะที่ออกเสียงไม่ชัดเจน แต่ก็ยังสามารถรับฟังคำพูดของเด็กเข้าใจถึง 40 เปอร์เซ็นต์

✓ มาร์คิดีส (Markides. 1970 : 126 - 140) ได้ศึกษาความสามารถในการ

พูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อายุ 7 - 9 ปี จำนวน 58 คน พบว่า ครูที่คุ้นเคยกับเด็กสามารถเข้าใจคำพูดของเด็กประมาณ 31 เปอร์เซ็นต์ ส่วนผู้ที่ไม่คุ้นเคยในการฟัง การพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมาก่อน จะเข้าใจคำพูดของเด็กได้เพียง 19 เปอร์เซ็นต์

และมาร์คิตส์ ได้ชี้ให้เห็นว่า คะแนนความสามารถในการพูดของเด็กจะลดลงเรื่อย ๆ เมื่อเด็กสูญเสียการได้ยินมากขึ้น แต่เขาพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญของการพูดระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่มีระดับการได้ยินระดับ 81 - 100 เดซิเบลกับเด็กที่มีระดับการได้ยินมากกว่า 100 เดซิเบล

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พอสรุปได้ว่า เด็กที่มีระดับการได้ยิน 75 เดซิเบล ลงมา สามารถพูดได้ ผู้อื่นฟังแล้วรู้เรื่องชัดเจนดี สำหรับเด็กที่มีการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป ผู้ที่ไม่คุ้นเคยการพูดของเด็ก ฟังเด็กพูดมีความเข้าใจคลาดต่าง ๆ น้อยมาก ตลอดจนพบว่า เด็กมีความยุ่งยากในการออกเสียง การใช้ไวยากรณ์ และความสัมพันธ์ของคำ และประโยคแต่อย่างไรก็ตาม มีเด็กที่สูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป สามารถพูดฟังรู้เรื่องชัดเจนถึง 26.3% ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการได้ยินที่มีต่อการพูดของเด็ก เมื่อเด็กสูญเสียการได้ยินมากขึ้นความชัดเจนในการพูดจะลดน้อยลง แต่สิ่งนี้ก็ไม่ได้เป็นสิ่งสำคัญเพียงประการเดียว

สมมุติฐานการศึกษาค้นคว้า

การใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา ท้าให้นักเรียนมีความสามารถในการพูด เพื่อสื่อความหมายเพิ่มขึ้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับก่อนวัยเรียน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ มีระดับการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป มีระดับสติปัญญาปกติ และไม่มีภาวะพิการอื่น ๆ แทรกซ้อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ซึ่งเป็นระดับก่อนวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ขวบ ที่อยู่ในโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ซึ่งมีระดับการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป ใส่เครื่องช่วยฟัง มีระดับสติปัญญาปกติ และไม่มีภาวะพิการอื่น ๆ แทรกซ้อน ผู้วิจัยได้เลือกนักเรียนจำนวน 6 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง เพราะสาเหตุดังนี้

1. โครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบเป็นโรงเรียนโครงการพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงฯให้มีโครงการสำหรับเตรียมความพร้อมเด็กหูหนวกก่อนวัยเรียน การเรียนการสอนเน้นให้ครูทุกคนสอนเด็กด้วยการพูด โดยนำเอาวิธีการสอนแบบต่าง ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนกับเด็กที่อยู่ในโครงการฯ เพื่อให้มีการพัฒนาในการสื่อความหมาย สามารถสื่อความหมายกับบุคคลอื่น ๆ ได้
2. นักเรียนในโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมีการสูญเสียการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป และเป็นเด็กอายุระหว่าง 3 - 6 ขวบ ซึ่งเป็นวัยที่ควรได้รับการฝึกทักษะในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะการฝึกพูดที่สามารถช่วยให้พัฒนาการทางด้านการสื่อความหมายดีขึ้น
3. นักเรียนในโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบมีจำนวนมากเพียงพอที่จะเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง
4. โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ เป็นโรงเรียนที่เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการฝึกพูดแก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเป็นอย่างดี ขณะนี้ได้ปรับปรุงห้องฝึกพูดจำนวน 2 ห้อง เพื่อใช้ในการฝึกพูดนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การเลือกกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ศึกษาประวัติส่วนตัวนักเรียน ในโครงการศูนย์ทดลองเด็กภูทอนวชิรพยาบาลที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ขวบ จำนวน 6 คน ในขอบข่ายของสภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูประวัติสุขภาพ และเป็นผู้ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป ในหูทั้งสองข้างและใส่เครื่องช่วยฟัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การสร้างแผนการสอนพูด โดยใช้เทคนิคการสอนสนทนา
 - 1.1 ศึกษาเนื้อหาและกิจกรรมการสอนจากแผนการจัดประสบการณ์ (หลักสูตรเตรียมความพร้อมของเด็กภูทอนวชิรพยาบาลชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ)
 - 1.2 ศึกษาเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
 - 1.3 วิเคราะห์คำศัพท์ วลี ประโยค ที่ใช้ในระดับเด็กก่อนวัยเรียน จากแผนการจัดประสบการณ์ แล้วกำหนดกิจกรรมสร้างแผนการสอน จำนวน 26 แผน โดยในแผนมีหัวข้อ ดังนี้

- 1) จุดประสงค์
- 2) เนื้อหา
- 3) กิจกรรม
- 4) สื่อการเรียน
- 5) การประเมินผล

1.4 นำแผนการสอนให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนพูด นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 3 คน ปรับปรุง และแก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

1.5 นำแผนไปทดลองกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับก่อนวัยเรียน ในศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 3 คน ซึ่งมีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ปัญหาที่พบ คือ เนื้อหา การใช้ภาษา และเวลาในการสอนมากกว่าที่กำหนด

1.6 นำแผนการสอนมาปรับปรุงด้านเนื้อหา และใช้เวลาการใช้ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

1.7 นำแผนการสอนที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้ในการทดลอง

การสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย

1. ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบ
2. สุ่มคำศัพท์ วลี ประโยค จากข้อ 1.3 มาใช้การสร้างแบบทดสอบ
3. สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย โดยแบ่งเป็น

2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการรับรู้ภาษา จำนวน 25 ข้อ แบบทดสอบเป็นการเลือกตอบ 2 ตัวเลือกที่มีตัวเลือกเป็นภาพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถการใช้ภาษา จำนวน 25 ข้อ เป็นแบบทดสอบที่ให้นักเรียนพูดตามครูในระดับคำและประโยค จำนวน 5 ข้อ และให้นักเรียนตอบคำถามจากรูปภาพ 15 ข้อ ตอบคำถามจากการฟัง 5 ข้อ

การให้คะแนนทั้งตอนที่ 1 และ 2 มีวิธีการให้คะแนนดังนี้

ถ้าเลือกคำตอบถูกหรือพูดได้ถูกต้อง ให้ 1 คะแนน

ถ้าเลือกคำตอบผิด หรือพูดผิด ให้ 0 คะแนน

4. นำแบบทดสอบไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้านเนื้อหาและการสอน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการก่อนวัยเรียน จำนวน 3 คน ประเมินความเหมาะสมของเนื้อหาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการรับรู้ภาษาและความสามารถในการใช้ภาษา ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับก่อนวัยเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 20 คน เพื่อหาระดับความยากและค่าอำนาจ จ्ञานน

6. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการรับรู้ภาษาและความสามารถในการใช้ภาษา มาวิเคราะห์รายข้อเพื่อหาระดับความยาก และค่าอำนาจจ্ঞานน โดยใช้เทคนิคร้อยละ 50 (ประคอง กรรณสูต 2528 : 32) แล้วคัดข้อสอบที่มีความยาก ระหว่าง .40 - .82 และมีค่าอำนาจจ্ঞานนตั้งแต่ .20 - .50 จำนวน 40 ข้อ เพื่อนำไปทดสอบ

7. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการรับรู้ภาษาและความสามารถในการใช้ภาษา ที่ผ่านการคัดเลือก จำนวน 40 ข้อ ไปทดสอบกับนักเรียนระดับก่อนวัยเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 15 คน เพื่อนำผลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น ของแบบทดสอบ โดยวิธีของ คูเตอร์ วิชารัตน์ 20 (K-R 20) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.42

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ Single Group Pre-test Post-test (ล้วน สายยศ และอังกณา สายยศ 2524 : 225) ซึ่งมีแผนการวิจัยดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	ตัวแปรทดลอง	สอบหลัง
E	T ₁	X	T ₂

1. ทำการสอบก่อนสอน (Pre-test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายในกลุ่มทดลอง

2. ดำเนินการสอนโดย

2.1 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนในกลุ่มทดลอง

2.2 สอนเป็นรายบุคคล คนละ 20 - 30 นาที ต่อ 1 ครั้ง

2.3 สอนวันละ 1 ครั้ง ต่อ 1 คน โดยสอนวันละ 6 คน ตั้งแต่วันจันทร์ - วันพฤหัสบดี สอนสัปดาห์ละ 4 วัน

2.4 กำหนดเวลาสอนทั้งสิ้น 8 สัปดาห์

2.5 ใช้วิธีการสอนพูด โดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา ซึ่งมีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน ครูเตรียมจัดกิจกรรมตามที่กำหนดในแผนการสอนและจัดสิ่งแวดล้อมในห้องให้สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมที่จัดให้นักเรียน

ขั้นที่ 2 นักเรียนมาสอนเป็นรายบุคคล โดยเริ่มต้นด้วยการที่ครูเป็นผู้สนทนากับนักเรียนเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน เหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน

ลงมือประกอบกิจกรรม ครูใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสนทนา โดยครูเป็นผู้ประกอบกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติตาม หรือครูกับเด็กเล่นด้วยกันและสนทนากันไปด้วย ตามกิจกรรมที่กำหนดในแผนการสอน

ขั้นที่ 3 ครูใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสนทนา โดยเน้นให้เป็นการโต้ตอบระหว่างคน 2 คน ครูจะไม่สอนนักเรียนฝ่ายเดียว หรือไม่ให้นักเรียนพูดคนเดียว ครูและนักเรียนโต้ตอบโดยให้นักเรียนตอบคำถาม และปฏิบัติตามคำสั่ง ถ้านักเรียนตอบถูก ครูกล่าวชมเชยว่า เก่ง หรือตอบมีอให้ ถ้านักเรียนตอบคำถามผิดหรือไม่ตอบ ครูบอกคำตอบที่ถูกต้อง และให้นักเรียนฝึกตอบให้ถูกต้อง

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ตามระยะเวลาที่กำหนด จึงทำการทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม

4. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบ ของข้อ 1 และข้อ 3 มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

5. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า วันที่ 13 มกราคม - 7 มีนาคม 2540

การวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ Sign Test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่ามัธยฐาน (Median) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 47 - 48)
2. หาค่าเบี่ยงเบนควอไทล์ (Quatile Deviation) (ชูศรี วงศ์รัตนะ. 2534 : 65 - 66)
3. เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ Sign Test (นิภา ศรีโพธิ์รงค์. 2533 : 85)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

E	แทน	กลุ่มทดลองที่มีการสูญเสียการได้ยินระดับ 75 เดซิเบลขึ้นไป
X	แทน	การทดลองฝึกพูดด้วยวิธีสอนพูดโดยเทคนิคการสนทนา
T ₁	แทน	การทดสอบความสามารถในการพูดหลังการทดลองของกลุ่ม E
T ₂	แทน	การทดสอบความสามารถในการพูดหลังการทดลองของกลุ่ม E
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
Mdn	แทน	ค่ามัธยฐาน
QD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนควอไทล์
T	แทน	ค่าสถิติทดสอบใน Sign Test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ และแปลผลการวิจัยดังนี้

วิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถในการพูด เพื่อสื่อความหมายก่อนและหลังการทดลอง

ตาราง 3 เปรียบเทียบความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย ก่อนและหลังการทดลอง
การสอนพูดโดยเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา

ความสามารถในการพูด เพื่อสื่อความหมาย	N	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		T	Prob (T)
		Mdn	QD	Mdn	QD		
1. ความสามารถในการ รับรู้ภาษา	20	13	0	17.5	2	0	.016
2. ความสามารถในการ การใช้ภาษา	20	12	3	15	0	0	.016
รวม	40	25	3	32.5	2	0	.016

จากตาราง 3 พบว่าหลังการทดลองสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินก่อนวัยเรียนมีความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย
เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาความสามารถในการพูดเพื่อสื่อ
ความหมายเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความสามารถในด้านกรรับรู้ภาษา และด้านการใช้
ภาษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 เช่นกัน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ต้องการศึกษา พัฒนาการของความสามารถในการพูดของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ชั้นอนุบาลปีที่ 1 โดยใช้เทคนิคการสอนพูดสนทนา ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ดังนี้

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาพัฒนาการของความสามารถในการพูด จากการสอนพูด โดยเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

การใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาทำให้นักเรียนมีความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายเพิ่มขึ้น

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับก่อนวัยเรียนที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2539 ในโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปทุมวัน โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ซึ่งมีระดับการได้ยิน 75 เดซิเบลขึ้นไป ใส่เครื่องช่วยฟัง มีระดับสติปัญญาปกติและไม่มีควมพิการอื่น ๆ แทรกซ้อน จำนวน 6 คน โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

1. แผนการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบแผนการทดลองแบบ Single Group Pretest - Posttest Design โดยมีขั้นตอนการดำเนินการทดลองดังนี้

1. ทำการสอบก่อนสอน (Pre - test) ด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายในกลุ่มทดลอง
2. ดำเนินการสอนโดย
 - 2.1 ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนเอง ในกลุ่มทดลอง
 - 2.2 สอนเป็นรายบุคคล คนละ 20-30 นาที ต่อ 1 ครั้ง
 - 2.3 สอนวันละ 1 ครั้ง ต่อ 1 คน ตั้งแต่วันจันทร์ ถึงวันพฤหัสบดี สัปดาห์ละ 4 วัน
 - 2.4 กำหนดเวลาสอนทั้งสิ้น 8 สัปดาห์
 - 2.5 ใช้วิธีการสอนพูด โดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองตามระยะเวลาที่กำหนด จึงทำการทดสอบหลังการเรียน (Post-test) ด้วยแบบทดสอบชุดเดิม
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า วันที่ 13 มกราคม - 7 มีนาคม 2540

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายของนักเรียน โดยใช้มัธยฐาน และส่วนเบี่ยงเบนควอไทล์

2. ศึกษาเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย ระหว่างก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ Sign Test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายหลังจาก การเรียนด้วยการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการพูดของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียนที่ได้รับการฝึกพูด โดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา ทว่าให้นักเรียน มีความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะการใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสนทนา ทำให้ช่วยกระตุ้นให้เด็กพยายามใช้ภาษา ได้ดีตอบ และจากการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนขณะเรียนตามทฤษฎี (Conversation Method) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มักจะโต้ตอบกลับอย่างมีความหมาย บางครั้งจะถามหรือแสดงอาการที่จะถาม จะตอบกลับ นอกจากนี้การวางแผนการจัดกิจกรรม การสอน และการจัดกิจกรรมการสอบมีผลต่อ การพัฒนาความสามารถในการพูดของนักเรียนดังที่ผู้วิจัยค้นพบขณะทำการวิจัยดังนี้

1. การวางแผนการจัดกิจกรรมในการสอนพูดจัดให้เหมาะสมกับความต้องการและ ความสนใจของเด็ก ทำให้เด็กได้เรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์ตรง การจัดสิ่งแวดล้อมจริง ๆ ำให้กับเด็ก ทำให้เด็กสามารถนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันจริง ๆ ได้ ซึ่งเป็นการสอนพูดในลักษณะที่เป็น ไปตามธรรมชาติ (ผดุง อารยะวิญญู. 2529 : 3) การใช้สภาพแวดล้อมที่เด็กสนใจ เป็นเครื่อง นำการพูด และการสนทนากับเด็กด้วยท่าที่เป็นกันเอง หลังจากสอนสิ่งนั้นแล้วจึงสอนสิ่งแวดล้อม อื่น ๆ ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการสอนภาษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของ เบนเน็ต (Ben nett. 1974 : 522)

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการศึกษาคั้งนี้

1. เด็กที่ได้รับการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาจะให้ความสนใจกิจกรรมที่ผู้สอนจัดทำให้ ชอบกิจกรรมแปลกใหม่ที่ผู้สอนจัดให้ เช่น การเล่นเกมปริศนาคำทาย การทำอาหารง่าย ๆ ซึ่งเด็กต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรม อยากรับปฏิบัติเอง ทั้งนี้ผู้วิจัยสังเกตพบระหว่างการทำกิจกรรม นอกจากเด็กได้รับความรู้ในเนื้อหาที่เรียบร้อยแล้ว การจัดกิจกรรมต่าง ๆ สามารถฝึกมารยาททางสังคมให้เด็กได้เป็นอย่างดีอีกด้วย เช่น การรู้จักช่วยเหลือเกื้อกูลกันให้เป็นระเบียบรู้จักรอคอย เป็นต้น

2. เด็กที่ได้รับการสอนพูด โดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา มีความสนใจและสนุกสนานกับสื่อที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม เนื่องจากผู้วิจัยใช้สื่อที่เป็นของจริงเป็นส่วนใหญ่ เด็กสามารถจับ ต้องสัมผัสได้ ทำให้เด็กมีความตั้งใจ มีสมาธิที่จะร่วมกิจกรรม

3. อุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินการกิจกรรม คือ

3.1 ขณะทำกิจกรรมแบบเตอร่านเครื่องช่วยฟังหมด ทำให้มีปัญหาในการสนทนาโต้ตอบระหว่างผู้วิจัยกับเด็ก

3.2 ห้องเรียนที่จัดกิจกรรมเป็นห้องที่ติดเครื่องปรับอากาศ ซึ่งมีผลดีต่อการเก็บเสียง แต่บางครั้งของการทดลองเด็กบางคนมีอาการแพ้อากาศ ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการสอน โดยเด็กจะมีอาการไอ จาม ขณะทำกิจกรรมตลอดเวลา ซึ่งทำให้เด็กขาดสมาธิในการฝึก แม้จะแก้ปัญหาโดยเปลี่ยนห้องทดลองเป็นห้องเรียนปกติ แต่ก็ยังเป็นปัญหาเกี่ยวกับเสียงรบกวนภายนอก ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิในการฟัง และการสนทนา

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้มีแนวคิดที่ได้จากประสบการณ์ในการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ในด้านการเรียนการสอน และการทำวิจัย

1. จากผลการวิจัยพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ได้รับการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา มีความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายสูงขึ้น ดังนั้นครูจึงควรนำเทคนิคการสนทนาไปสอนเด็กในระดับก่อนวัยเรียน เพราะจะทำให้เด็กมีพัฒนาการด้านการพูดดีขึ้น

2. เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา ใช้กิจกรรมเป็นสื่อในการสนทนา ดังนั้นผู้สอนจะต้องวางแผนในการเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก ตลอดจนจัดคำให้สอดคล้องกับเนื้อหาของการเรียนในแต่ละครั้ง

3. การสอนพูดด้วยเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา ครูกับเด็กทำกิจกรรมด้วยกัน ครูจะไม่สอนเด็กฝ่ายเดียว หรือไม่มาให้เด็กพูดคนเดียว ครูและเด็กต้องโต้ตอบซึ่งกันและกัน ขณะสอบหากเด็กไม่มีปฏิกิริยาโต้ตอบ ครูต้องใช้กิจกรรมเป็นสื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดปฏิกิริยาดังกล่าว ดังนั้นครูจะต้องวางแผนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของเด็ก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษา บทบาทของผู้ปกครองที่สามารถส่งเสริมการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาของเด็กระดับก่อนวัยเรียน เช่น การนำเทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาไปฝึกเสริมที่บ้าน
2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการสอนพูดโดยวิธีสนทนา กับวิธีการสอนพูดแบบอื่น ๆ
3. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนพูดให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถเลือกใช้กิจกรรมที่เหมาะสมในการสอนพูดให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
4. ควรมีการศึกษา ความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาเป็นกลุ่ม ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียน
5. ควรมีการศึกษาการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนากับตัวแปรอื่น เช่น ความกล้าในการแสดงออก ความสนใจต่อการเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา คงทอง. การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการพูดและมโนภาพแห่งตนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเรียนในชั้นเรียนเฉพาะกับชั้นเรียนร่วม. ปรินทิเนียนท์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- กฤษณา เลิศสุขประเสริฐ การสอบภาษาและการพูดสำหรับเด็กหูหนวก คลินิกโรคต้อกระจกและการพูด ภาควิชาโสต ศอ นาสิก ลารังษวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น : 2535.
- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. จิตวิทยาการศึกษา. แบบปรับปรุงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการวิจัยการศึกษาความต้องการ และโอกาสทางการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางการร่างกายและปัญญา. โรงพิมพ์เจริญผล, 2530.
- _____. แผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาลปีที่ 1 เล่ม 1. กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2539.
- ชนิดต์ อาคมานนท์ และพวงแก้ว กิจธรรม. การฟื้นฟูสภาพผู้มีปัญหาด้านการสื่อความหมายกับบทบาทของพยาบาล หน่วยที่ 5. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2528.
- ชูชีพ อ่อมโคกสูง. จิตวิทยาเด็กออปกติ. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2527.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534.
- นิภา ศรีไพโรจน์. สติดินอนพาราเมตริก. กรุงเทพฯ : โอเดียนสตร์, 2523.
- บังอร ต้นบาน. การฝึกฟังฝึกพูด. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะวิชาครุศาสตร์ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ สวนดุสิต, 2535.

- ประคอง กรรณสุด. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2528.
- _____. สถิติเพื่อการวิจัยคำนวณด้วยภาษา BASIC. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- ประจิดต์ อภินันุรักษ์ต์ และมลิวลัย ธรรมแสง. ความสามารถในการแยกเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยของเด็กหูหนวก โดยใช้ท่าแนะคำพูด. รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2529. อัดสำเนา.
- ผดุง อารยะวิญญู. การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการพูด. เอกสารประกอบการสอนวิชาศึกษาพิเศษ 521 ภาควิชาศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2523.
- _____. วิธีสอนพูด. เอกสารคำสอนวิชาศึกษาพิเศษ 531 วิธีสอนพูด ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.
- _____. การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ : กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2533.
- _____. วิธีสอนพูดในแนวใหม่ 20 ปี การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2538.
- พิมพ์พิพย์ ทวยเจริญ. การสอนพูดให้เด็กหูตึงในประเทศไทยโดยใช้หลักเกณฑ์ทางภาษาศาสตร์. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ, 2522.
- พวงแก้ว กิจธรรม. หูตึงกับเครื่องช่วยฟัง. กรุงเทพฯ : รัศมีศิลป์ จำกัด, 2531.
- _____. การสอนภาษาพูดแก่เด็กหูตึงก่อนวัยเรียน. 20 ปี การศึกษาพิเศษ วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ, 2532.
- _____. โสตสัมผัสวิทยาสำหรับครูการศึกษาพิเศษ. กรุงเทพฯ : วชิรพยาบาล, 2534.
- พวงน้อย บุญญาอนุสนธิ์. เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับคนหูหนวก. กรุงเทพฯ : โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ, 2528.
- พูนพิศ อมาตยกุล และคนอื่น ๆ. โสตสัมผัสวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2523.

- มลิวลัย ชรรณแสง. คู่มือการฝึกฟังและพูด. กรุงเทพฯ : โรงเรียนเศรษฐเสถียร ดุสิต, 2521.
- มานัส คชรัตน์. หลักการสอนภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. หนังสือประกอบการสอนวิชาพิเศษ 122 ภาควิชาการศึกษาพิเศษ ภาควิชาครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (มพพ. 10), ม.ป.ป.
- รจนา ทรรทรานนท์ และคนอื่น ๆ. เมื่อลูกพูดการจะทําอย่างไร. กรุงเทพฯ : คลินิกโรคต้อลมพิษและภาควิชาโรคต้อ นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล, 2526.
- ลัดดา สุขปรีดี. เทคโนโลยีการเรียนการสอน. ชลบุรี : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2523.
- ศรียา นิยมธรรม. การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กบกพร่อง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เลิศแอนดัลลิฟเพรส, 2534.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสร์ นิยมธรรม. พัฒนาการทางภาษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บรรณกิจเทรดดิ้ง, 2519.
- _____. การสอนเพื่อบรรดิกการ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2520.
- _____. พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ : เอกสารประกอบการสอนพิเศษ 502 ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523.
- แสงจันทร์ คำเมือง. การอบรมเลี้ยงดูและการพัฒนาเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูสวนดุสิต, 2530.
- สุชา จันทน์เอม. จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2525.
- สุพิน นายอง. การเปรียบเทียบการสอนเปล่งคำภาษาไทย ตามระดับเสียงวรรณยุกต์ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ใตยฯ 1 ห เป็นอุปกรณั้กับวิธีปกติ. ปรินญาณินพนั้ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- สุรินทรภรณ์ อนันต์มทองศ์. ผลของการใช้ เกมการศึกษา เพื่อพัฒนาความสามารถทางการสังเกต และรับรู้ทางสายตาของเด็กกั่อยวัย เรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน. วิทยานิพนั้ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533. อัดสำเนา.

- Angelocci, Kopp and Hallbrook. "The Vowel Formants of Deaf and Normal Hearing Eleven to Fourteen Years Old Boys," Speech and Hearing Disorders. 29 : 156 - 170 ; 1964.
- Baker, Harry J. Introduction to Exceptional Children. New York : MacMillan Company, 1944.
- Bennett, Clint. "Pathology and the Hearing - Impaired Children," The Volta Review. 552 ; December, 1974.
- Calvert, Donald R. and Richard S. Silverman. "Method for Development Speech," The Volta Review. 77 : 501 - 505 ; November, 1975.
- Harris, Grace M. "Auditory Training Activity for Language Development," Language for The Preschool Deaf Children. New York : Grune & Straties Inc., 1963.
- Jensema C.T. and others. The Rated Specch Intelligibility of Hearing Impaired Children. Series R. Number 5 Washington, D.C., Office of Demographic Studies, Gallaudet College, 1978.
- Ling, Danial. Speech and the Hearing Impaired Child Theory and Practice. Washington D.C., The Alexander Graham Bell Association for the Deaf, 1976.
- MacGrath, Michell and Marie. How the Dialogue Journal Stimulates Comuersation. M.A. Thesis, Biolo University, 1992.
- Markides, A. "The Speech of Deaf and Partially Hearing Children With Special Reference Two Factors Affecting Intelligibility," The Volta Review. 72 : 126 - 140 ; September, 1970.
- Nober, E.H. Articulation of the Deaf. New York : Wiley, 1976.
- Robbin, Nancy L. and Catherine W. Hatcher. "The Effect of Syntax on the Reading Comprehension of Hearing - Impaired Children," The Volta Review. 83 : 105 - 115 ; February - March, 1981.

- Sims, D.G. and others. "Factors Contributing to the Development of Intelligible Speech Among Prelingually Deaf Persons," American Annals of the Deaf. 125 : 374 - 381 ; May, 1980.
- Weiss, Amy L. Classroom Discourse and the Hearing - Impaired Child Topics in Language Disorders. 60 - 70 June, 1986.
- Wichert J. "A Concept of Organization and Method of Early Speech and Language Education," International Congress on Education of the Deaf : Hamburg, 1980. 2 : 309 : 1982.

ภาคผนวก

- โครงการศึกษา โดยการใช้เทคนิคการศึกษแบบสนทนา
- ตารางกำหนดการศึกษ โดยการใช้เทคนิคการศึกษแบบสนทนา
- แผนการศึกษโดยการใช้เทคนิคการศึกษแบบสนทนา
- แบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย

โครงการสอนพูด โดยการใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา แก่นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียน

ผู้สอน นางจุฑามาศ หันยอ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ผู้เรียน นักเรียนชั้นปีที่ 1 ในโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ ในพระบรมมหาราชวัง กรุงเทพมหานคร

ระยะเวลา ระหว่างเดือน มกราคม-กุมภาพันธ์ 2539

เนื้อหา ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาออกเป็น หน่วย ทางการสอน จำนวน 8 สัปดาห์ ตามรายละเอียดของเนื้อหาดังนี้

ครั้งที่	เนื้อหา	หมายเหตุ
	หน่วยอาหารของหนู	
สัปดาห์ที่ 1	นม	
วันที่ 1	ความหมายของนม	
วันที่ 2	ที่มาของนม	
วันที่ 3-4	ประโยชน์ที่ได้จากการดื่มนม	
สัปดาห์ที่ 2	นม	
วันที่ 1	ข้อควรปฏิบัติในการดื่มนม	
วันที่ 2	อาหารที่มีนมเป็นส่วนประกอบ	
วันที่ 3-4	การทำอาหารง่าย ๆ ที่มีนมเป็นส่วนประกอบ	
สัปดาห์ที่ 3	ข้าว	
วันที่ 1	ความหมายของข้าว	
วันที่ 2-3	ที่มาของข้าว	
วันที่ 4	ลักษณะแตกต่างของข้าวสาร ข้าวสุก	

สัปดาห์ที่ 4	ข้าว
วันที่ 1	ชนิดของข้าวที่นิยมนำมารับประทาน
วันที่ 2	ประโยชน์ที่ได้รับจากการรับประทานข้าว
วันที่ 3	ขนมที่ทำจากข้าว
วันที่ 4	การทำขนมบัวลอย
สัปดาห์ที่ 5	ไข่
วันที่ 1	ความหมายของไข่
วันที่ 2	ที่มาของไข่
วันที่ 3-4	ส่วนประกอบของไข่
สัปดาห์ที่ 6	ไข่
วันที่ 1	ประโยชน์ที่ได้จากการรับประทานไข่
วันที่ 2	อาหารคาวที่ทำจากไข่
วันที่ 3	ขนมที่ทำจากไข่
วันที่ 4	การทำอาหารง่าย ๆ จากไข่
สัปดาห์ที่ 7	เนื้อสัตว์
วันที่ 1	ความหมายของเนื้อสัตว์
วันที่ 2	ที่มาของเนื้อสัตว์
วันที่ 3-4	ลักษณะของเนื้อสัตว์ที่นิยมนำมารับประทาน
สัปดาห์ที่ 8	เนื้อสัตว์
วันที่ 1	ประโยชน์ที่ได้จากการรับประทานเนื้อสัตว์
วันที่ 3	อาหารที่ทำจากเนื้อสัตว์
วันที่ 4	การทำอาหารง่าย ๆ จากเนื้อสัตว์

ตัวอย่างตารางทำการทดลอง

สัปดาห์ที่ 1	กลุ่มตัวอย่าง	เวลาที่ฝึก
วันที่ 1	1 นักเรียนคนที่ 1	8.30 - 9.00
	2 นักเรียนคนที่ 2	9.00 - 9.30
	3 นักเรียนคนที่ 3	9.30 -10.00
	4 นักเรียนคนที่ 4	10.00 -10.30
	5 นักเรียนคนที่ 5	10.30 -11.30
	6 นักเรียนคนที่ 6	11.00 -11.30
วันที่ 2	1 นักเรียนคนที่ 2	8.30 - 9.00
	2 นักเรียนคนที่ 3	9.00 - 9.30
	3 นักเรียนคนที่ 4	9.30 -10.00
	4 นักเรียนคนที่ 5	10.00 -10.30
	5 นักเรียนคนที่ 6	10.30 -11.00
	6 นักเรียนคนที่ 1	11.00 -11.30
วันที่ 3	1 นักเรียนคนที่ 3	8.30 - 9.00
	2 นักเรียนคนที่ 4	9.00 - 9.30
	3 นักเรียนคนที่ 5	9.30 -10.00
	4 นักเรียนคนที่ 6	10.00 -10.30
	5 นักเรียนคนที่ 1	10.30 -11.00
	6 นักเรียนคนที่ 2	11.00 -11.30

สัปดาห์ที่ 1	กลุ่มตัวอย่าง	เวลาที่ฝึก
วันที่ 4	1 นักเรียนคนที่ 4	8.30 - 9.00
	2 นักเรียนคนที่ 5	9.00 - 9.30
	3 นักเรียนคนที่ 6	9.30 -10.00
	4 นักเรียนคนที่ 1	10.00 -10.30
	5 นักเรียนคนที่ 2	10.30 -11.00
	6 นักเรียนคนที่ 3	11.00 -11.30

แผนการสอนในการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสนทนา

วันที่..... ที่..... เดือน..... พ.ศ. แผนการสอนที่(ครั้งที่)

จุดประสงค์

1. ร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นกับครูได้
2. เข้าใจและบอกความหมายของนมที่ได้ถูกต้อง
3. ปฏิบัติตามคำสั่งได้

เนื้อหา

นม เป็นอาหารที่สำคัญของเด็ก เด็กแรกเกิดถึง 1 ขวบ ต่อมมนเป็นอาหารหลัก เมื่อโตขึ้นต่อมมนเป็นอาหารเสริม

กิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูร้องเพลง "ต่อมมน" พร้อมกับทำท่าทางประกอบ ให้เด็กหัด 2 - 3 เที่ยว
2. ให้เด็กร้องเพลง แลท่าทำทางประกอบตามครู 2 เที่ยว

ขั้นสอน

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันถึงอาหารของเด็กแรกเกิด ใช้ภาพเด็กดูนมแม่ประกอบคำอธิบายว่า เด็กแรกเกิดต้องต่อมนมแม่ นมแม่มีประโยชน์สูงสุด
2. เด็กและครูสนทนาร่วมกันถึงวัยเด็กขณะนี้ยังต้องต่อมนมหรือไม่ เพราะเหตุใด การสอนฝึกให้เด็กถาม และตอบคำถามเกี่ยวกับนม
3. นำนมกล่อง นมถุง นมถั่วเหลืองมาให้เด็กดู ครูบอกชื่อนมแต่ละชนิดและให้เด็กพูดตามครูและเด็กร่วมกันสนทนา แสดงความคิดเห็นถึงนมที่เหมาะสมกับวัยเด็ก
4. ให้เด็กเล่นเกมสัจจับคู่ภาพ กับของจริง เช่น นมกล่อง กับบัตรภาพ
5. ให้เด็กตอบคำถาม เช่น ครูชื่อนมกล่อง แล้วถามว่าอะไร เด็กตอบ นมกล่อง ครูถามชื่อนมจนครบทุกชนิด

ขั้นสรุป

1. ให้เด็กหยิบภาพตามคำสั่ง เช่น ภาพนมแม่ นมถั่วเหลือง นมกล่อง นมถุง
2. ให้เด็กกากบาทภาพจากการอ่านริมฝีปาก เช่น นมถุง นมกล่อง นมแม่

สื่อการเรียน

1. เพลง "ดื่มนม"
2. บัตรภาพ
3. นมกล่อง นมถุง นมถั่วเหลือง (ของจริง)
4. แบบฝึกกากบาทภาพจากการอ่านริมฝีปาก

ประเมินผล

สังเกต

1. การสนทนา
2. การสอบคำถาม
3. การปฏิบัติตามคำสั่ง

แผนการสอนในการสอนพูดโดยผู้ใช้เทคนิคการสนทนา

วันที่..... ที่..... เดือน..... พ.ศ. แผนการสอนที่(ครั้งที่)

จุดประสงค์

1. ร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นกับครูได้
2. บอกลักษณะ ชนิด ที่มา ของนมได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ข้อ จาก 3 ข้อ
3. สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ครั้ง

เนื้อหา

นม เป็นอาหารที่สำคัญของเด็ก เมื่อยังเล็กอยู่ เด็ก ๆ ดื่มนมของแม่ เมื่อโตขึ้นมาจะได้ดื่มนมจากแม่วัวนม หรือ นมจากถั่วเหลือง

กิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูร้องเพลง "ดื่มนม" พร้อมกับทำท่าทางประกอบ ให้เด็กพัก 2 - 3 เที่ยว
2. ให้เด็กร้องเพลง และทำท่าทางประกอบตามครู 2 เที่ยว

ขั้นสอน

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันถึงอาหารของเด็กแรกเกิด ใช้ภาพเด็กดูนมแม่ประกอบคำอธิบาย
2. จากบัตรภาพเด็กดูนมแม่ ครูสอนความหมายของ "นมแม่" และให้เด็กพูดตาม
3. เด็กและครูสนทนาร่วมกัน ถึงเด็ก ๆ ในตอนนี้ยังต้องดื่มนมหรือไม่ เพราะเหตุใด การสอนเน้นให้เด็กฟังคำถาม และฝึกตอบคำถาม
4. นำนมสด นมถั่วเหลืองมาให้เด็กดู โดยครูบอกชื่อนมสด นมถั่วเหลือง และบอกที่มาของนมแต่ละชนิด จากภาพการรีดนมวัว การทำนมถั่วเหลือง
5. นำนมสด และนมถั่วเหลืองใส่แก้วให้เด็กเปรียบเทียบ กลิ่น สี รสชาติ
6. ให้เด็กเล่นเกมสปีดดาซิมม และบอกชื่อนมให้ถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ให้เด็กหียบภาพตามคำสั่ง เช่น ภาพนมแม่ นมถั่วเหลือง นมวัว
2. ให้เด็กกากบาทภาพจากการอ่านริมฝีปาก
3. ให้เด็กตอบคำถาม ชื่อนม และที่มาของนม เช่น เราได้นมสดมาจากไหน นมถั่วเหลืองทำมาจากอะไร

สื่อการเรียน

1. ภาพเด็กดูนมแม่
2. ภาพคนรีดนมวัว
3. ภาพขั้นตอนการทำนมถั่วเหลือง
4. นมดู่ นมกล่อม นมถั่วเหลือง (ของจริง)
5. แก้ว 2 ใบ
6. แบบฝึกกากบาทภาพจากการอ่านริมฝีปาก

ประเมินผล

สังเกต

1. การร่วมกิจกรรม
2. การร่วมสนทนา
3. การตอบคำถาม
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง

แผนการสอนในการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสนทนา

วันที่..... ที่..... เดือน..... พ.ศ. แผนการสอนที่(ครั้งที่)

จุดประสงค์

1. ร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นกับครูได้
2. บอกประโยชน์ของนมที่ได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ใน 3 ข้อ
3. สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ข้อ

เนื้อหา

นม มีประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยบำรุงกระดูก ฟัน และทำให้ร่างกายเจริญเติบโต แข็งแรง

กิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเล่านิทานเรื่อง "หนูเลี้ยงกับหนูแจ้ว" โดยใช้นิ้วมือประกอบการเล่า

ขั้นสอน

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันถึงตัวละครในนิทาน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของนม
2. ครูอธิบายความหมายของคำว่า เติบโต แข็งแรง ฟันสวย กระดูกแข็งแรง โดยใช้นิ้วบัตรภาพประกอบ และให้เด็กพูดตามทุกคำ
3. เด็กและครูร่วมกันสรุปประโยชน์ของนม จากคำถามดังนี้
 - นมมีประโยชน์ต่อร่างกายอย่างไร
 - นมชนิดใดมีประโยชน์ที่สุด

ขั้นสรุป

1. ให้เด็กหยิบภาพตามคำสั่ง เช่น ภาพฟัน ภาพกระดูก ภาพคนแข็งแรง
2. ให้เด็กกากบาทภาพจากการอ่านริมฝีปาก
3. ให้เด็กตอบคำถามเกี่ยวกับประโยชน์ของนม

สื่อการเรียน

1. นิทานเรื่อง "หนูสัมผัสกับหนูแจ๋ว"
2. หุ่นมือ 2 ตัว
3. บัตรภาพ เช่น ภาพพื้น ภาพกระดูก ภาพคน
4. แบบฝึกทักษะภาพจากการอ่านริมฝีปาก

ประเมินผล

สังเกต

1. การร่วมกิจกรรม
2. การร่วมสนทนา และแสดงความคิดเห็น
3. การตอบคำถาม
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง

แผนการสอนในการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสนทนา

วันที่..... ที่..... เดือน..... พ.ศ. แผนการสอนที่(ครั้งที่)

จุดประสงค์

1. ร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นกับครูได้
2. ปฏิบัติตนในการดื่มเครื่องดื่มได้เหมาะสมกับวัย
3. ตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการดื่มเครื่องดื่ม
4. ปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ข้อ

เนื้อหา

ข้อปฏิบัติในการดื่มเครื่องดื่ม เช่น เด็กในวัยเรียนดื่มเครื่องดื่มด้วยแก้ว นมกล่อง หรือนมถุง

- ดื่มนมจนหมดแก้ว
- ไม่ทำนมหกเลอะเทอะ

กิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูเล่านิทานเรื่อง "ดื่บดื่ม" โดยใช้หุ่นมือประกอบการเล่า

ขั้นสอน

1. เด็กและครูสนทนาร่วมกันถึงตัวละครในเรื่อง โดยครูใช้คำถามต่าง ๆ เช่น ใคร ทำอะไร ทำอย่างไร ถูกต้องไหม เพื่อฝึกให้เด็กตอบคำถาม และครูตอบคำถามนำเมื่อเด็กอยากจะตอบ แต่จำคำศัพท์ไม่ได้ หรือเรียบเรียงประโยคไม่ถูกต้อง
2. ช่วยเด็กตั้งคำถาม เรียบเรียงประโยคคำถามสั้น ๆ ง่าย ๆ เมื่อเด็กเกิดความสงสัย แต่ไม่สามารถตั้งคำถามได้ โดยครูเป็นผู้ตอบคำถามนั้น ๆ
3. เด็กและครูร่วมกันสนทนาถึงการปฏิบัติตามในการดื่มเครื่องดื่มของเด็กในวัยเรียน เช่น ดื่มนมด้วยแก้ว นมกล่อง หรือนมถุง ไม่ดื่มจากขวดนม การเข้าแถวรับนมจากครู ไม่ทำนมหกเลอะเทอะ วัชั้บัทรภาพประกอบการสนทนา
4. ำให้เด็กฝึกปฏิบัติตนในการดื่มเครื่องดื่มตามคำสั่งของครู
5. เด็กและครูร่วมกันร้องเพลงมาดื่ม

ขั้นสรุป

1. ให้เด็กหยิบภาพตามคำสั่ง เช่น ภาพนกสอง นมถุง ขวดนม ฯลฯ
2. ให้เด็กกากบาทภาพจากการอ่านริมฝีปาก เช่น ภาพเด็กดื่มนมถุง เด็กดื่มนมจากขวดนม
3. ให้เด็กตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการดื่มนม

สื่อการเรียน

1. นิทานเรื่อง "ดื่บดื่มนม"
2. หุ่นมือ
3. นมกล่อง นมถุง (ของจริง)
4. ขวดนม
5. บัตรภาพเด็กดื่มนมถุง ดื่มนมถ้วยแก้ว ดื่มนมด้วยขวดนม
6. เพลง "มาดื่มนม"

ประเมินผล

สังเกต

1. การร่วมสนทนา การตั้งคำถาม และตอบคำถาม
2. การปฏิบัติตนในการดื่มนม
3. การปฏิบัติตามคำสั่ง
4. การปฏิบัติตามคำสั่ง

แผนการสอนในการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสนทนา

วันที่..... ที่..... เดือน..... พ.ศ. แผนการสอนที่(ครั้งที่)

จุดประสงค์

1. ร่วมสนทนา แสดงความคิดเห็นกับครูได้
2. บอกชื่ออาหารที่มีนมเป็นส่วนประกอบได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ชนิด

เนื้อหา

นม สามารถนำมาใช้เป็นส่วนประกอบอาหารต่าง ๆ ได้ เช่น โจ้วัลดิน คุกกี้ ไอศกรีม ขนมเค้ก นมสดน้ำแดง

กิจกรรม

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ทบทวนประโยคของนม และข้อปฏิบัติในการดื่มนม ใช้บัตรภาพประกอบการสนทนา

ขั้นสอน

1. ครูนำอาหารต่าง ๆ เช่น โจ้วัลดิน คุกกี้ ไอศกรีม ขนมเค้ก นมสดน้ำแดงมาให้เด็กดู และร่วมกันสนทนาถึงส่วนประกอบของอาหารแต่ละชนิด โดยสรุปว่า อาหารที่นำมาใช้นมเป็นส่วนประกอบทุกชนิด
2. ให้เด็กเลือกอาหารที่ชอบรับประทาน 1 ชนิด แล้วนำมาจับคู่กับบัตรภาพ พร้อมกับบอชื่อของอาหารชนิดนั้น เด็กคนใดบอชื่ออาหารไม่ถูก ให้พูดชื่ออาหารตามครู ซ้ำ ๆ กันหลาย ๆ ครั้งจนกว่าจะตอบคำถาม ชื่ออาหารได้ถูกต้อง
3. เด็กและครูช่วยกันทานนมสดน้ำแดง เมื่อทานเสร็จแล้วให้เด็กชิม และบอรสชาติ เช่น หวาน อร่อย เป็นต้น
4. หลังจากประกอบอาหารเสร็จ ให้เด็กฝึกเก็บของใช้เข้าที่อย่างมีระเบียบ

ขั้นสรุป

1. ให้เด็กเลือกภาพตามคำสั่ง
2. ให้เด็กกากบาทภาพ
3. ให้เด็กบอชื่ออาหารที่มีนมเป็นส่วนประกอบ

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้และการใช้ภาษา

ชื่อ.....นามสกุล.....เลขที่.....ชั้น.....

แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้ภาษา

1. การอ่านริมฝีปาก

1.1 ความสามารถในการเข้าใจคำพูด

คำที่ใช้ในการทดสอบ

1. ไข่	() 0. ผิด	() 1. ถูก
2. กุ้ง	() 0. ผิด	() 1. ถูก
3. นม	() 0. ผิด	() 1. ถูก
4. ข้าว	() 0. ผิด	() 1. ถูก
5. ปลา	() 0. ผิด	() 1. ถูก

1.2 ความสามารถในการเข้าใจประโยค

ประโยคที่ใช้ทดสอบ

1. แม่กินข้าว	() 0. ผิด	() 1. ถูก
2. คนเลี้ยงไก่	() 0. ผิด	() 1. ถูก
3. ควายไถนา	() 0. ผิด	() 1. ถูก
4. น้องดื่มนมแม่	() 0. ผิด	() 1. ถูก
5. ไก่ออกไข่	() 0. ผิด	() 1. ถูก

2. การปฏิบัติตามคำสั่ง

การแสดงกริยาตามคำสั่ง

1. บอกไข่	() 0. ผิด	() 1. ถูก
2. เช็ดโต๊ะ	() 0. ผิด	() 1. ถูก
3. ดื่มนม	() 0. ผิด	() 1. ถูก
4. หยิบขวดนม	() 0. ผิด	() 1. ถูก
5. ตักข้าวใส่จาน	() 0. ผิด	() 1. ถูก

3. การฟังแยกความแตกต่างของเสียงพูดอย่างง่าย

คำที่ใช้ทดสอบ

1. วัว	() 0. ผิด	() 1. ถูก
2. ไม้	() 0. ผิด	() 1. ถูก
3. หมู	() 0. ผิด	() 1. ถูก
4. นม	() 0. ผิด	() 1. ถูก
5. เบ็ด	() 0. ผิด	() 1. ถูก

การทดสอบความสามารถในการใช้ภาษา

1. การพูดตามระดับคำและระดับประโยค

1. ไข่ขาว	() 0. ผิด	() 1. ถูก
2. ปลาทอด	() 0. ผิด	() 1. ถูก
3. ข้าวเจ้า	() 0. ผิด	() 1. ถูก
4. วัวกินหญ้า	() 0. ผิด	() 1. ถูก
5. เบ็ดออกไข่	() 0. ผิด	() 1. ถูก

2. การบอกชื่อคำศัพท์ต่าง ๆ

1. ไข่ไก่	() 0. ผิด	() 1. ถูก
2. ขนมปัง	() 0. ผิด	() 1. ถูก
3. ไข่แดง	() 0. ผิด	() 1. ถูก
4. ไอศกรีม	() 0. ผิด	() 1. ถูก
5. ต้นข้าว	() 0. ผิด	() 1. ถูก
6. เปลือกไข่	() 0. ผิด	() 1. ถูก
7. ขวดนม	() 0. ผิด	() 1. ถูก
8. ข้าวสาร	() 0. ผิด	() 1. ถูก
9. เนื้อหมู	() 0. ผิด	() 1. ถูก
10. ชวานา	() 0. ผิด	() 1. ถูก

3. การตอบคำถามจากการฟังและสังเกตท่าทางประกอบ
 1. ใคร (ครูชี้ตัวเองขณะถามนักเรียน)
 2. นักเรียนชื่ออะไร
 3. อะไร (ครูชี้ใบที่สี่ของนักเรียน)
 4. สีของนักเรียนสีอะไร
 5. มีใบในตะกร้ากี่ฟอง (ให้นักเรียนนับใบในตะกร้า)

ตาราง คุณภาพแบบทดสอบรายข้อ

ข้อ	p	r	ข้อ	p	r
1	0.60	0.20	21	0.70	0.20
2	0.60	0.20	22	0.70	0.20
3	0.65	0.30	23	0.50	0.40
4	0.65	0.30	24	0.75	0.30
5	0.80	0.40	25	0.60	0.20
6	0.70	0.20	26	0.70	0.40
7	0.60	0.20	27	0.75	0.30
8	0.50	0.40	28	0.50	0.20
9	0.65	0.30	29	0.80	0.20
10	0.50	0.40	30	0.50	0.60
11	0.60	0.20	31	0.40	0.40
12	0.50	0.40	32	0.70	0.20
13	0.60	0.20	33	0.40	0.20
14	0.55	0.40	34	0.50	0.30
15	0.60	0.20	35	0.60	0.20
16	0.60	0.20	36	0.70	0.20
17	0.60	0.20	37	0.70	0.20
18	0.65	0.30	38	0.80	0.20
19	0.60	0.40	39	0.65	0.50
20	0.82	0.20	40	0.55	0.50

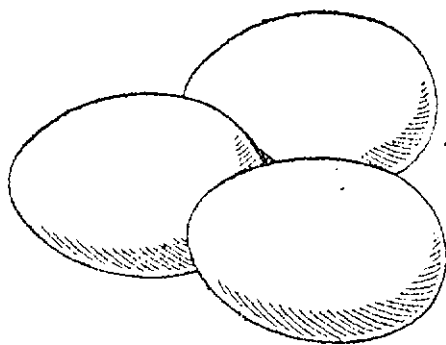
แบบทดสอบความสามารถในการรับรู้ภาษา

1. การอ่านริมฝีปาก

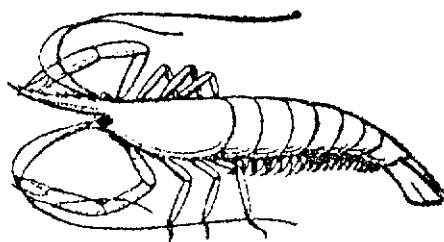
1.1 ความสามารถในการเข้าใจคำพูด

คำที่ใช้ในการทดสอบ

1. ไข่
2. กุ้ง
3. นม
4. ข้าว
5. ปลา

14

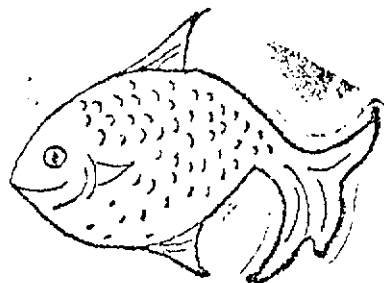
15

ໝູ່

ຈ້າງ

ปลา

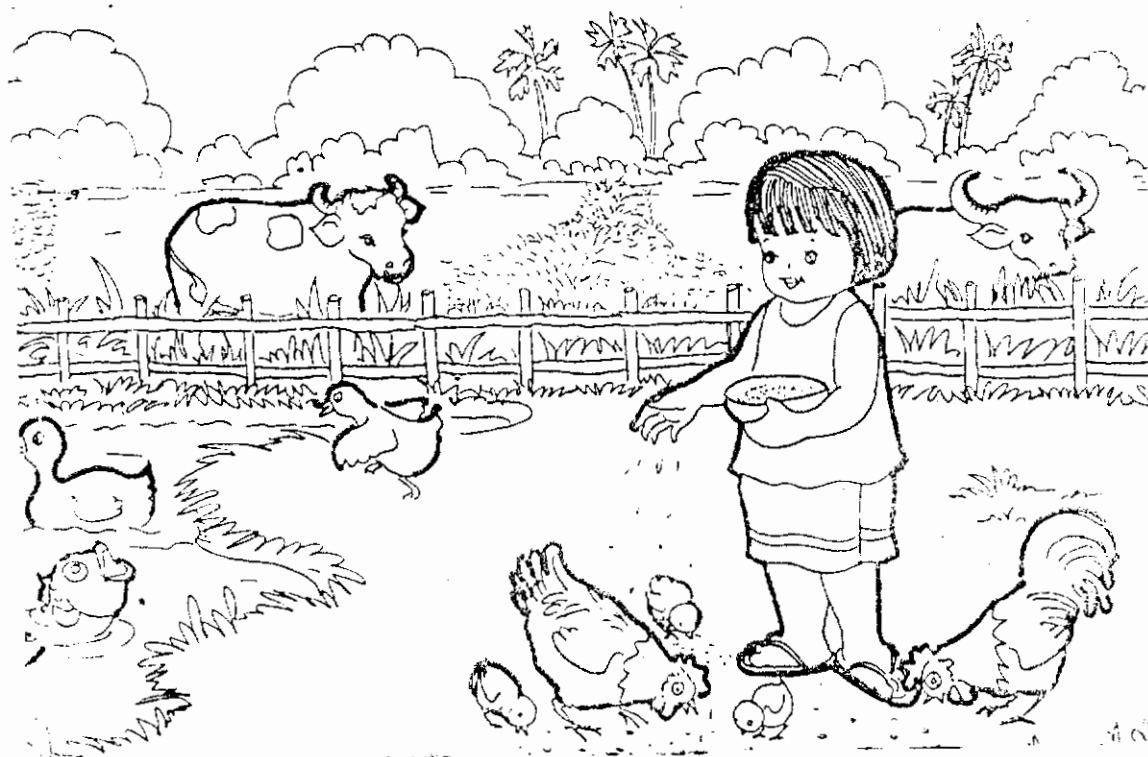
1.2 ความสามารถในการเข้าใจประโยค

ประโยคที่ใช้ในการทดสอบ

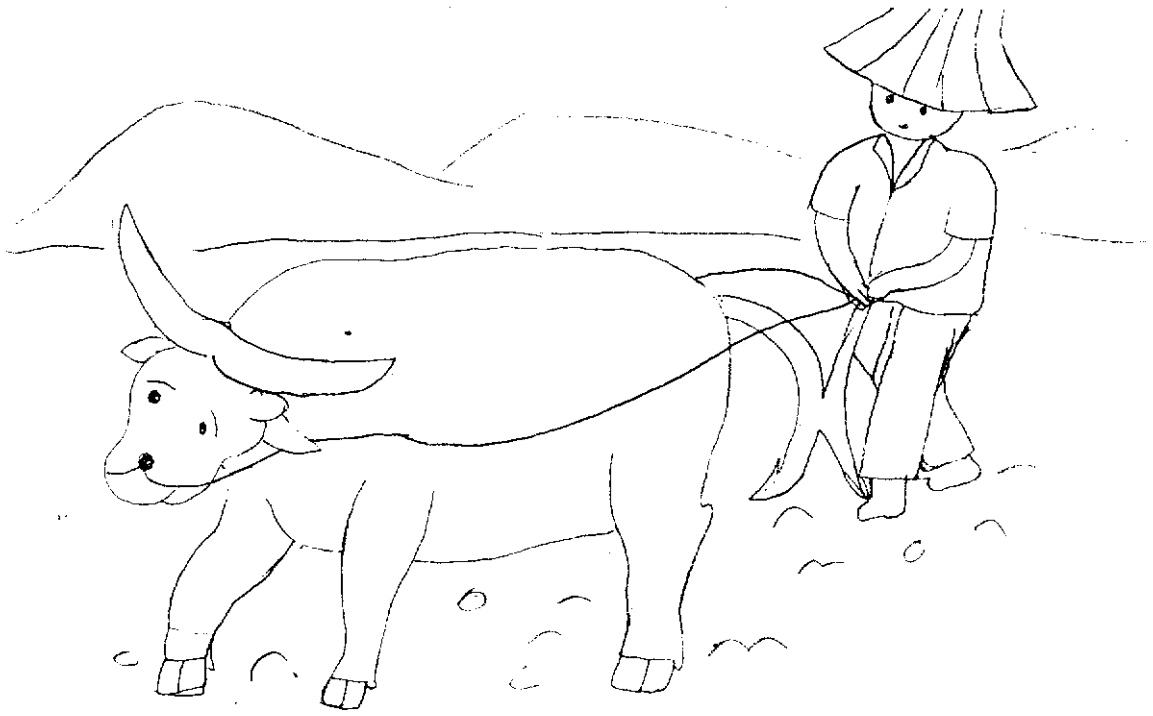
1. แม่กินข้าว
2. คนเลี้ยงไก่
3. ควายไถนา
4. น้องตีแม่แมว
5. ไก่ออกไข่

แม่กินข้าว

คนเลี้ยงไก่

ควายไถนา

น้องศิษย์แม่

၁၂၀၀၀၁

2. การปฏิบัติตามคำสั่ง

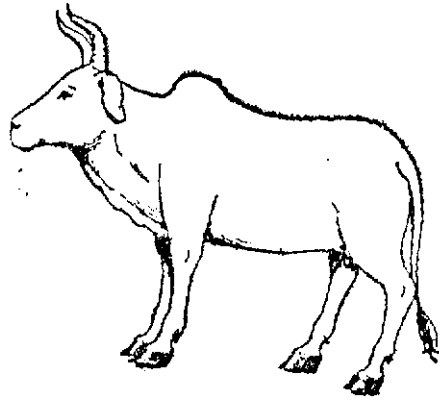
การแสดงกริยาตามคำสั่ง

1. ปอกไข่
2. เช็ดโต๊ะ
3. ต้มนม
4. หยิบขวดนม
5. ตักข้าวใส่จาน

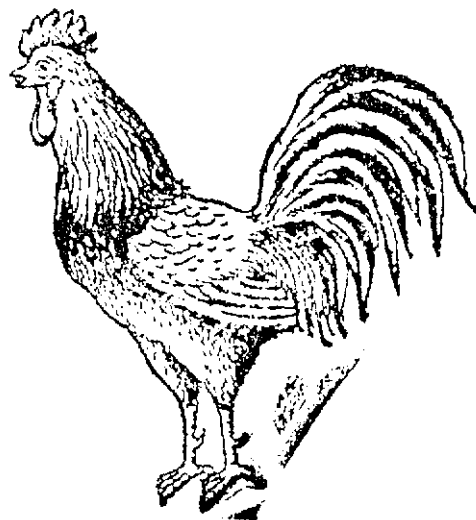
3. การฟังแยกความแตกต่างของเสียงพูดอย่างง่าย

คำที่ใช้ทดสอบ

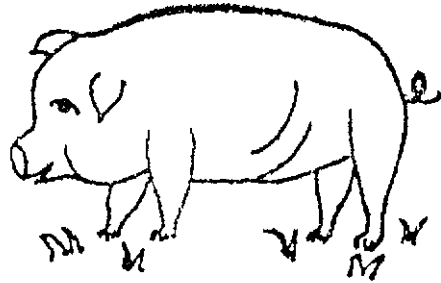
1. วัว
2. ไก่
3. หมู
4. นม
5. เบ็ด

၁၅

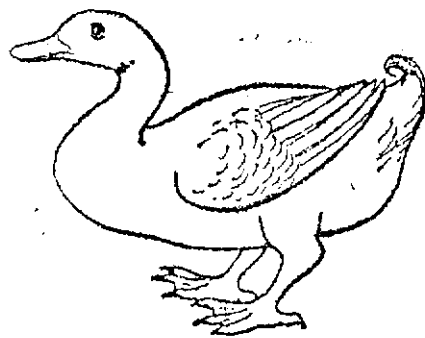
၁၆

பூ

பூ

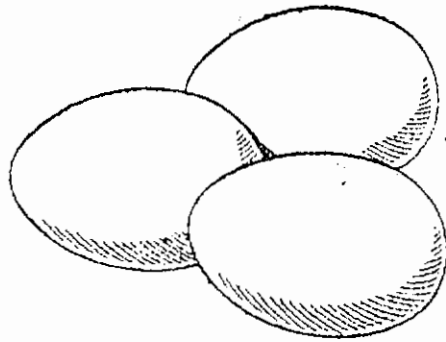
เป็ด

แบบทดสอบความสามารถในการใช้ภาษา

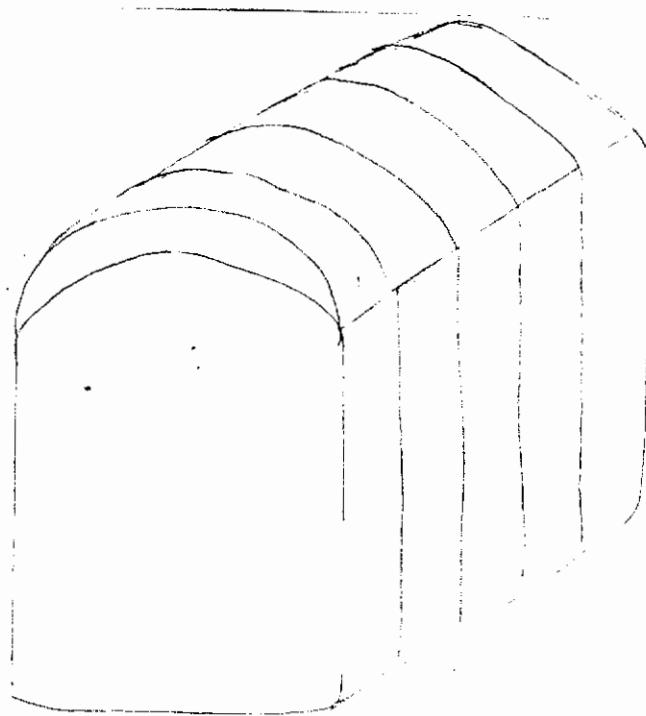
1. การพูดตามระดับคำและระดับประโยค
 1. ไข่ดาว
 2. ปลาทอด
 3. ข้าวเจ้า
 4. วัวกินหญ้า
 5. เบ็ดออกไข่

2. การบอกชื่อคำศัพท์ต่าง ๆ

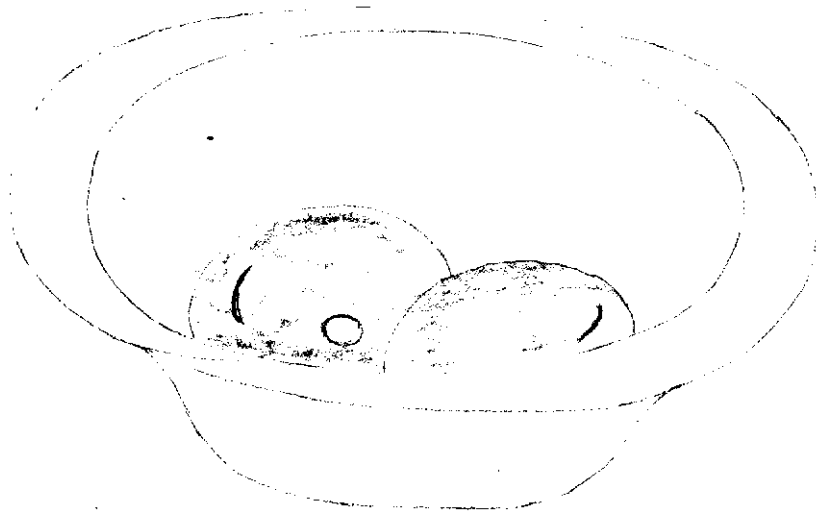
1. ไข่ไก่
2. นมปิ้ง
3. ไข่แดง
4. ไอศกรีม
5. ต้นข้าว
6. เปลือกไข่
7. ขวดนม
8. ข้าวสาร
9. เนื้อหมู
10. ชาวนา

๑๑๑๑

ทวนปิ้ง

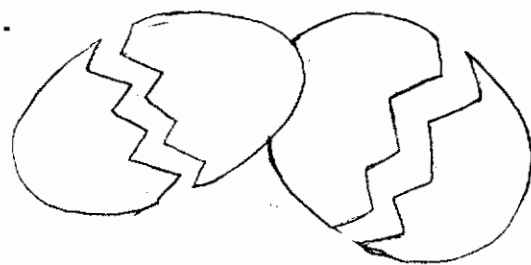
ไข่แดง

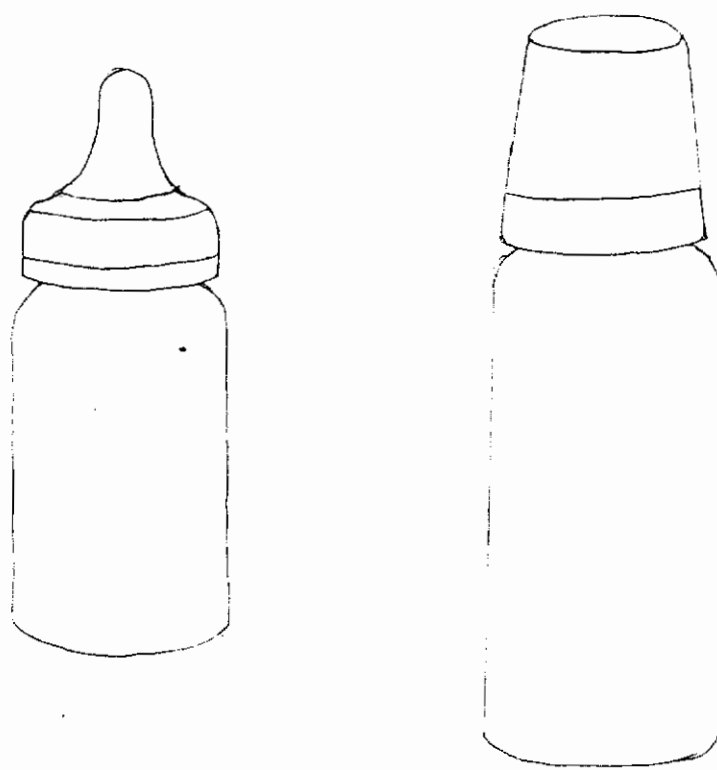
ไอศกรีม

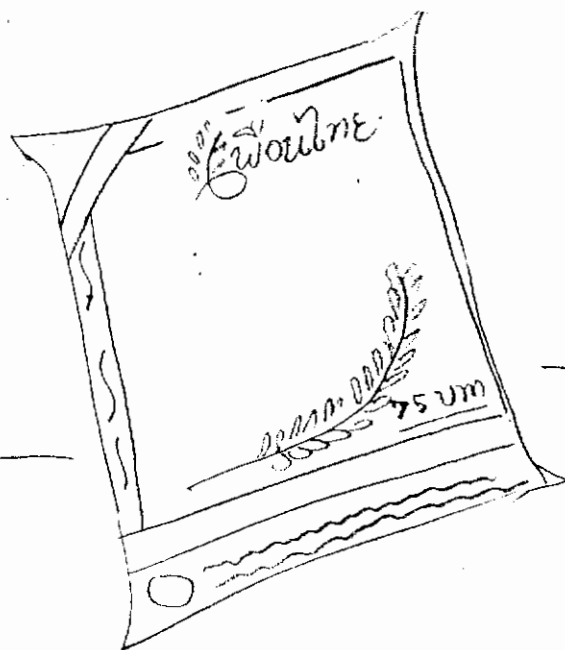
ต้นข้าว

เปลือกไข่

ขวดนม

ชาสาร

เนื้อผ

ชาวนา

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางจุฑามาศ หันยอ

เกิดวันที่ 1 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2502

สถานที่เกิด จังหวัดพัทลุง

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 119/11 หมู่ที่ 2 ตำบลบางม่วง อําเภอบางใหญ่

จังหวัดนนทบุรี 11140

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน อาจารย์ 2 ระดับ 7

สถานที่ทำงาน โครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปทุมวัน

โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ

ในพระบรมมหาราชวัง พระนคร กรุงเทพฯ 10200

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2525 ค.บ. (วิชาเอกการศึกษาพิเศษ) จากวิทยาลัยครูสวนดุสิต

พ.ศ. 2540 กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร

ความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย โดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับก่อนวัยเรียน

บทคัดย่อ
ของ
จุฑามาศ หันยอ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ

พฤษภาคม 2540

การศึกษาวิจัยนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดพัฒนาการของความสามารถในการพูดของนักเรียนบกพร่องทางการได้ยิน ใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนก่อนวัยเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับ 75 เดซิเบลขึ้นไป จำนวน 6 คน ที่มีอายุระหว่าง 3 - 4 ขวบ กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ในโครงการศูนย์ทดลองเด็กหูหนวกปฐมวัย โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบทุกคนใส่เครื่องช่วยฟัง สุ่มได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง สอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนาเป็นรายบุคคล ใช้เวลาสอน 8 สัปดาห์ ๆ ละ 4 วัน

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบทดสอบวัดความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมาย ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธี Sign test

ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีความสามารถในการพูดเพื่อสื่อความหมายหลังจากเรียนด้วยการสอนพูดโดยใช้เทคนิคการสอนพูดแบบสนทนา สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

SPEECH INTELLIGIBILITY FOR COMMUNICATION THROUGH
CONVERSATION METHOD OF THE PRESCHOOL
HEARING IMPAIRED CHILDREN

AN ABSTRACT

BY

JUTAMAS HUNYOR

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

May 1997

The purpose of this study was to assess the expressive and receptive learning ability of the preschool hearing impaired children by using conversation method.

The subjects were 6 preschool hearing impaired children who had the hearing loss of more than 75 decibels in the better ear and wearing hearing aids; the age ranged from 3 to 4 years. They were enrolled in the first year preschool at the Pratammnak Suan Kularb Demonstration Preschool for the Deaf in 1996.

The subjects were selected by using purposive random sampling. The children were taught individually by using the conversation method.

The Expressive and Receptive Language Test were used to collect the necessary data. And Statistical Sign Test were employed to analyze the data. The results of study indicated that there was significant difference in score by using the conversation method at .05 level.